

**พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน หมู่ที่ 9
เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร**

นางสาวทิฏฐานุรี พาโอภาส

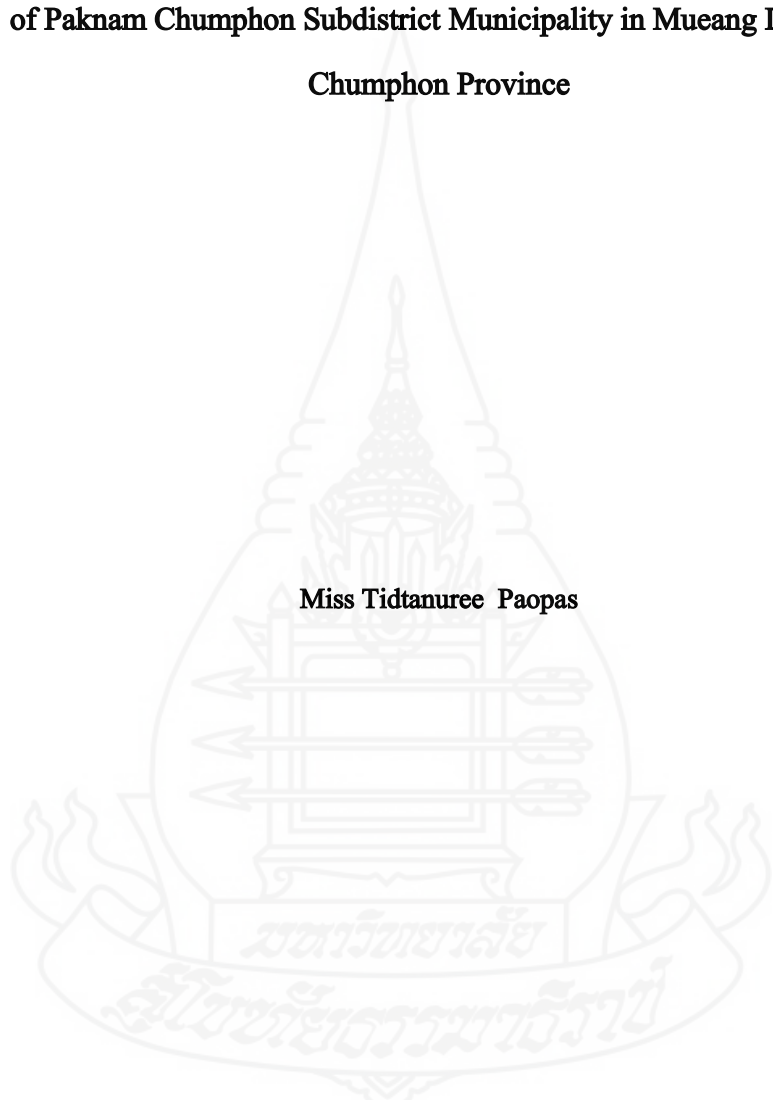

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกบริหารสาธารณสุข สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2559

**Behaviors of People in Household Solid Waste Management in Community No. 9
of Paknam Chumphon Subdistrict Municipality in Mueang District,
Chumphon Province**

Miss Tidtanuree Paopas

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Health in Public Health Administration

School of Health Science

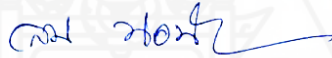
Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน
หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
ชื่อและนามสกุล นางสาวทิฏฐานูรี พาโอกาส
วิชาเอก บริหารสาธารณสุข
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภช รติโอพาร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

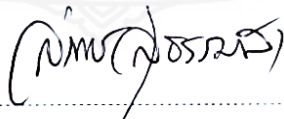
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภช รติโอพาร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อดิศักดิ์ สัตย์ธรรม)

(รองศาสตราจารย์สุราษฎร์ สุธรรมมาสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน หมู่ที่ 9
เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ผู้ศึกษา นางสาวทิฏฐานูรี พาโอภาส **รหัสนักศึกษา** 2565000953 **ปริญญา** สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ดร. สมโภช รติโอพาร **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และสถานภาพในชุมชน (2) ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน (3) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และ (4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ที่มีบทบาทหลักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน ทั้งหมด 471 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ด้านความรู้ใช้ข้อคำถามที่มีค่าความยากง่ายที่ยอมรับ อยู่ในช่วงระหว่าง 0.30-0.8 0 และค่าอำนาจจำแนกมีค่า ระหว่าง 0.20 ถึง 0.60 ด้านทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.73 และ 0.77 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสเคิร์ฟ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประชาชนที่มีหน้าที่หลักในการจัดการขยะในครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.3 อายุมากที่สุด 40-49 ปี ร้อยละ 23 ระดับการศึกษาสูงสุดระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 53.3 ด้านอาชีพมากที่สุดคือ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบมากที่สุด 5,001 – 10,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 51.0 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากที่สุด 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 31.8 ด้านสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 93 (2) ประชากรที่ศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.7 ระดับปานกลาง (3) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.1 ระดับปานกลาง และ (4) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ ($r_s = 0.172$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

คำสำคัญ ขยะมูลฝอยครัวเรือน ความรู้ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

Independent Study title: Behaviors of People in Household Solid Waste Management in Community No. 9 of Paknam Chumphon Subdistrict Municipality in Mueang District, Chumphon Province

Author: Miss Tidtanuree Paopas; **ID:** 2565000953; **Degree:** Master of Public Health;

Independent Study advisor: Dr. Somphoch Ratoran, Associate Professor;

Academic year: 2016

Abstract

The objectives of this descriptive study were: (1) to identify personal characteristics, including gender, age, education, occupation, income, time period of residence in community and status in community; (2) to determine the knowledge levels of people's household solid waste management; (3) to identify people's behaviors in household solid waste management; and (4) to determine relationships between personal factors as well as knowledge of household waste management and household waste management behaviours, all of residents in community No. 9 of Paknam Chumphon Subdistrict Municipality, Mueang district, Chumphon province.

The study was conducted among 471 residents aged 15 years and over (one from each household) actually residing in the community and handling household solid waste management. Data were collected using a questionnaire with a difficulty index of 0.30–0.80, a discrimination index of 0.20–0.60, and Cronbach's alpha coefficients for attitude and behavior of household waste management of 0.73 and 0.77, respectively. Data were analyzed to determine frequency, percentage, average, standard deviation, chi-square test value and Spearman correlation coefficient.

The results showed that, of all respondents who handled household waste management: (1) 64.3% were female; 23% were 40–49 years old; 53.3% had completed primary schooling; 46.5% worked as employees; 51% had a monthly income of 5,001–1,0000 baht; 31.8% had been living in the community for 41 years or more; and 93% were general community members; (2) 50.7% had a moderate level of knowledge about household solid waste management; (3) 84.1% had a moderate level of behaviors related to household solid waste management; and (4) their knowledge of household solid waste management was positively and significantly correlated with their solid waste management behaviors ($r_s = 0.172$; $p = <0.001$).

Keywords: Household solid waste, Knowledge of household solid waste management, Behavior of household solid waste management

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภช รติโอฬาร อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไข
ปรับปรุง ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง
ตลอดจนเสนอแนะแนวทางเพื่อให้ผู้ศึกษา ได้ปรับปรุงแก้ไข จนทำให้การค้นคว้าอิสระบรรลุตาม
วัตถุประสงค์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นางดวงกมล คงชาติรี นายยอดชาย
จิ๋วบุญสร้าง และ นายสยาม ชื่นพงศ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
และช่วยแนะนำแก้ไขแบบสอบถาม ให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อนในรุ่นที่คอยเป็นกำลังใจช่วยเหลือ และ
เป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญยิ่งต่อการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา บुरพจารย์ และผู้มีพระคุณ
ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ทิฏฐานุรี พาโอภาส

สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	1
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
บริบทของชุมชน หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร	8
แนวคิดพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	11
แนวคิดกฎหมายการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากร	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ปัจจัยส่วนบุคคล	41
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	44
พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	46
ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ..	49
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
สรุปการวิจัย	52
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	62
ประวัติผู้ศึกษา	67

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ประเภท วิธีการแยก และการนำไปใช้ประโยชน์ของขยะมูลฝอยแต่ละประเภท (สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2551)	26
ตารางที่ 4.1 เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย อยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน	41
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน (รายข้อ)	44
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละประชาชน จำแนกตามความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน (ภาพรวม)	46
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน (รายข้อ)	46
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับพฤติกรรมการจัดการ ขยะมูลฝอย ในครัวเรือน (ภาพรวม)	49
ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ การศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพในชุมชน กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	49
ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กับระดับพฤติกรรมการจัดการ ขยะมูลฝอย ในครัวเรือน	51

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 พื้นที่เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร	9
ภาพที่ 2.2 พื้นที่ชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร	9
ภาพที่ 2.3 ขยะมูลฝอยย่อยสลายจากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	16
ภาพที่ 2.4 ถังรองรับมูลฝอยย่อยสลาย คือ ถังสี่เหลี่ยม จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17
ภาพที่ 2.5 ขยะมูลฝอยรีไซเคิลกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	17
ภาพที่ 2.6 ถังรองรับมูลฝอยที่ยังใช้ได้ (รีไซเคิล) คือ ถังสี่เหลี่ยม จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18
ภาพที่ 2.7 ขยะมูลฝอยทั่วไป จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	18
ภาพที่ 2.8 ถังรองรับมูลฝอยทั่วไป คือ ถังสี่น้ำเงินจากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	19
ภาพที่ 2.9 ขยะอันตรายจากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20
ภาพที่ 2.10 ถังรองรับมูลฝอยอันตราย คือ ถังสี่ส้ม หรือถังสีเทาฟ้าส้ม จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการขยายตัวและความเจริญเติบโตของชุมชนเมืองก่อให้เกิดการอุปโภคทรัพยากรเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ย่อมเพิ่มขึ้นด้วย ผลตามมาจากการใช้ทรัพยากรประการหนึ่งคือ เศษซากของที่ใช้แล้วเรียกว่าขยะมูลฝอย ซึ่งนับวันยิ่งเพิ่มปริมาณจนไม่อาจจัดเก็บออกจากชุมชนและทำลายได้ทันการ มลภาวะจากขยะมูลฝอยนี้สร้างความสกปรก หมักหมม จนเกิดความอูจจากทางสายตา ตลอดจนส่งกลิ่นรบกวน สร้างความรำคาญและหงุดหงิด ทั้งยังเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคและเขตแพร่กระจายโรคร้ายต่อไปได้

จากการสำรวจของกรมควบคุมมลพิษพบว่า ทุกจังหวัดของไทยมีปัญหาวิกฤติเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย โดย 20 อันดับแรกที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ สงขลา สมุทรปราการ กาญจนบุรี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ราชบุรี เพชรบุรี แพร่ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา ระนอง นครพนม ปัตตานี ฉะเชิงเทรา ร้อยเอ็ด ลพบุรี อ่างทอง ขอนแก่น บุรีรัมย์ และชุมพร ตามลำดับ (www.thaipublica.org) สถานการณ์ขยะมูลฝอยในภาคใต้ จากรายงานของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประเมินสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยภาคใต้ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ปี 2553-2555 พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยในปี 2554 เมื่อเทียบกับปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 0.9 และอัตราการเพิ่มขึ้นในปี 2555 เทียบกับปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 0.7 โดยในปี 2555 ภาคใต้มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นรวม 2,475 ล้านตัน เฉลี่ย 6,780 ตัน/วัน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2555, 16) และในปี 2554 เทศบาลเมืองชุมพรได้เปิดดำเนินการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เพื่อจัดการขยะมูลฝอย และรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่มีถึง 80 ตัน/วัน ซึ่งมาจากเขตเทศบาลเมืองชุมพรประมาณ 30 ตัน/วัน และนอกเขตเทศบาลประมาณ 50 ตัน/วัน(รายงานผลการติดตามและประเมินสมรรถนะระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน 2559, น. 11)

จากสถานการณ์ดังกล่าวมาข้างต้นในบริบทชุมชนหมู่ที่ 9 ประกอบด้วย ชุมชนดอนสอง และชุมชนดอนสาม เป็นชุมชนในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ประกอบอาชีพประมงและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่และมีประชาชนในชุมชนบางส่วนประกอบ

อาชีพภายนอกชุมชน การใช้ชีวิตริบเร่งในการดำรงชีวิตประจำวันจึงใช้การซื้ออาหารสำเร็จรูป ซึ่
 ลินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ทำให้มีการนำเข้าขยะสู่ชุมชน ซึ่งในชุมชนมีถังขยะ
 รองรับตามจุดต่างๆ จุดละ 1-2 ถัง เป็นการสนับสนุนระบบการจัดเก็บขยะจากเทศบาลตำบลปากน้ำ
 ชุมพร โดยมีการแยกประเภทของถังขยะเปียกและถังขยะแห้ง แต่ส่วนมากประชาชนมักจะนำขยะ
 ประเภทเศษอาหาร และขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ ใส่ถุงพลาสติกไปโยนทิ้งลงแม่น้ำ มีการเผาขยะ
 บริเวณบ้าน และมีประชาชนบางส่วนนำขยะใส่ถุงเพื่อนำไปทิ้งในถังขยะโดยไม่มีการคัดแยกประเภท
 ของขยะ และที่ผ่านมาทางชุมชนเคยได้มีการประชุมเวทีประชาคมภายใต้โครงการพัฒนาชุมชนด้าน
 การจัดการสิ่งแวดล้อม เรื่องของการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน
 แต่ก็ยังไม่เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน (สุกัญญา (2559) สัมภาษณ์)

ปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นปัญหาที่เทศบาลปากน้ำชุมพรเร่งให้การสนับสนุน ส่งเสริม
 แนะนำและให้ความรู้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพรเสมอมา และจัดกิจกรรมโครงการ
 ให้ความรู้เรื่องการจัดการขยะและการคัดแยกขยะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาทุกปีเป็นระยะเวลา
 รวมอย่างน้อย 5 ปี แต่จากสถิติที่ทางเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพรได้รวบรวมมาปริมาณขยะในเขต
 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพรย้อนหลัง 5 ปีนั้น พบว่าประมาณขยะมูลฝอยไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง
 หากแต่เพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ในการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้
 พฤติกรรมและความร่วมมือจากประชาชนเป็นกำลังสำคัญ โดยเริ่มจากการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง
 ควรมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งเวลาทิ้งและให้มีการแยก ขยะว่าขยะชนิดใดสามารถนำกลับไปใช้
 ได้อีกหรือขยะชนิดใดสามารถนำมาแปรรูปเพื่อ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้

จากปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย
 ในครัวเรือน และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
 ของชุมชนดอนสองและชุมชนดอนสาม หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
 เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และพัฒนาให้
 ชุมชนเกิดความเข้มแข็งในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนต่อไป

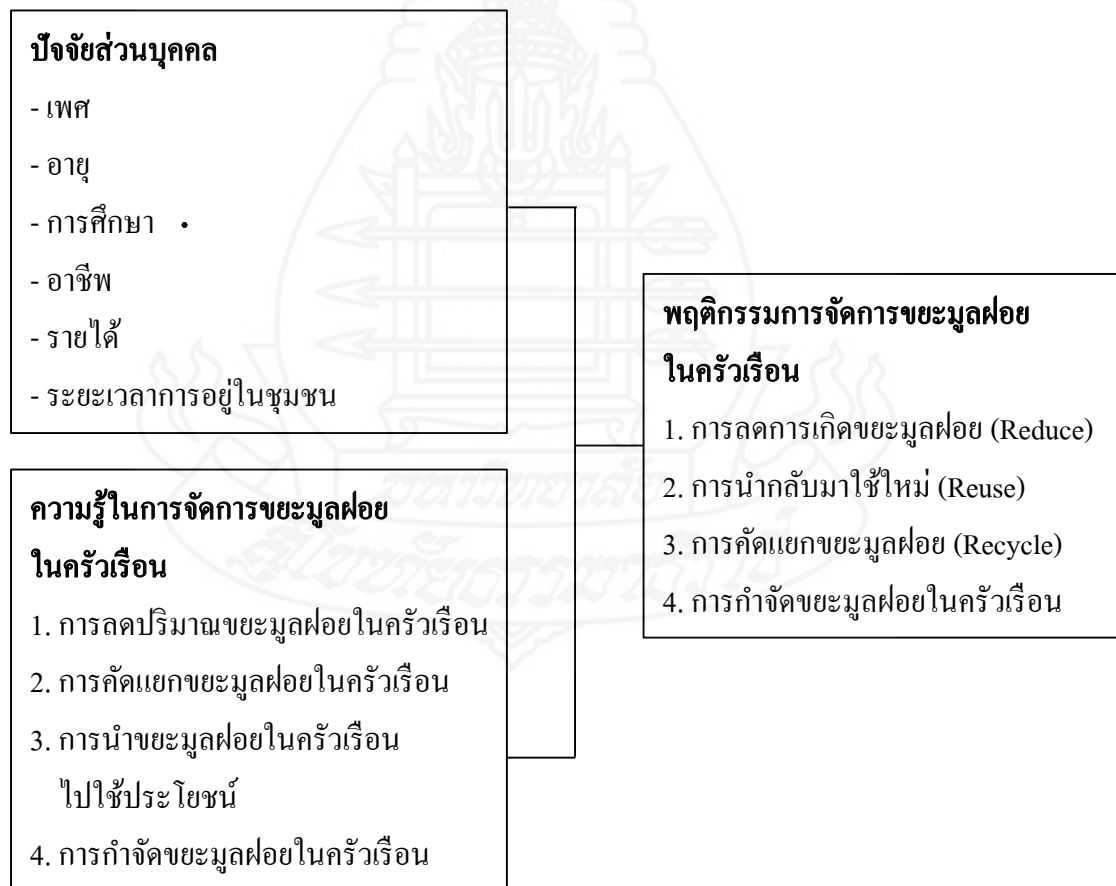
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนหมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนหมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.3 การศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.4 อาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.5 สถานภาพในชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.6 ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.7 รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

4.8 ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ทำการศึกษาคือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองจังหวัดชุมพรที่มีบทบาทหลักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คนทั้งหมด 471 คน

5.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาคั้งนี้ศึกษาในพื้นที่ หมู่ที่ 9 ประกอบด้วย ชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร

5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยศึกษาข้อมูลดังนี้

5.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน

5.3.2 ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

5.3.3 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยและเก็บข้อมูลในช่วงเดือนธันวาคม 2559 ถึงเดือนพฤษภาคม 2560

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ขยะมูลฝอยครัวเรือน หมายถึง สิ่งของเหลือทิ้งจากการใช้สอยในครัวเรือน ของหมู่ที่ 9 แบ่งเป็น 3 ประเภท ขยะมูลฝอยประเภทที่ใช้ประโยชน์ได้ เช่นเศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร แก้ว เศษพลาสติก เป็นต้น ขยะมูลฝอยประเภทที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ เช่น พลาสติกห่อขนม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และขยะมูลฝอยอันตราย เช่น แบตเตอรี่ กระจก ยานพาหนะแมลง ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ เป็นต้น

6.2 การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน หมายถึง การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของพื้นที่หมู่ที่ 9 แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การจัดการขยะที่เหมาะสม และการจัดการขยะ ที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในด้านการจัดการขยะที่เหมาะสม คือ มีการลดปริมาณขยะในครัวเรือน การคัดแยกขยะในครัวเรือน นำขยะในครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ และมีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และในด้านการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม คือ ไม่มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน ไม่ได้ มีการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งหรือไม่ได้นำขยะไปขาย และมีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี เช่น การทิ้งขยะลงในแม่น้ำหรือบริเวณบ้าน การเผาขยะบริเวณบ้าน และการเทเศษอาหารเรียราดให้ สัตว์เลี้ยงกิน เป็นต้น

6.3 บัณฑิตส่วนบุคคล หมายถึง บัณฑิตส่วนบุคคลของประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 9 ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน และ สถานภาพในชุมชน

6.4 เพศ หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 9 ที่ตอบ แบบสอบถาม ได้แก่ เพศหญิงเพศชาย

6.5 อายุ หมายถึง จำนวนปีนับแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามต้อง มากกว่า 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 9

6.6 การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของประชาชนในวันตอบแบบสอบถาม

6.7 อาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพการงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.8 รายได้ หมายถึง รายได้ของครอบครัวที่ได้รับต่อเดือน

6.9 ระยะเวลาการอยู่ในชุมชน หมายถึง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่วันแรกถึงปัจจุบันที่ทำแบบสอบถาม

6.10 สถานภาพในชุมชน หมายถึง บทบาทหน้าที่ในหมู่ที่ 9 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.11 ความรู้ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 9 มีความรู้ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน ด้านการนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ และด้านการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน

6.12 การลดการเกิดขยะมูลฝอยในครัวเรือน หมายถึง วิธีการพยายามลดขยะมูลฝอยให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยลดจากแหล่งกำเนิด เช่น เลือกรับใช้หรือซื้อสินค้าที่ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์น้อยที่สุด การไม่สนับสนุนและซื้อสินค้าประเภทใช้ได้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง การรู้จักคัดแปลง การซ่อมแซมใช้วัสดุอุปกรณ์ อย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นต้น

6.13 การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ประชาชนตัดสินใจแสดงออกในการรวบรวมขยะมูลฝอย ก่อนทิ้งลงถัง ออกเป็น 3 ประเภท คือ ขยะมูลฝอยเปียก ได้แก่ เศษอาหาร ผัก ผลไม้ ใบไม้ ขยะมูลฝอยแห้ง ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม พลาสติก ห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก และขยะมูลฝอยอันตราย ได้แก่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องสารฆ่าแมลง ก่อนทิ้งลงถังภาชนะรองรับ

6.14 การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนไปใช้ประโยชน์ หมายถึง เป็นหนึ่งในแนวทางการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า นำสิ่งต่างๆ ที่ใช้งานไปแล้ว ยังสามารถใช้งานได้กลับมาใช้อีก เป็นการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ รวมทั้งเป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ซึ่งมีวิธีการต่างๆ มากมาย

6.15 การกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน หมายถึง การกำจัดขยะมูลฝอยเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพราะขยะมูลฝอยที่เหลือจากการผ่านขั้นตอนทั้งสี่แล้วจะต้องถูกกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการให้หมดสิ้นไป โดยทั่วไป เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสายพิษหรือสารปนเปื้อนมิให้ไปสู่สิ่งแวดล้อมได้

6.16 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติการหรือการกระทำของประชาชนที่แสดงออกเป็นกิจวัตรประจำวัน ในการทำให้ขยะมูลฝอยหมดไปจากที่พักอาศัย เป็นการดูแลความสะอาดภายในครัวเรือน โดยการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การแยก การทำลาย การทิ้งขยะมูลฝอย ออกจากครัวเรือน การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ รวมถึงการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือน การลดการเกิดขยะมูลฝอย

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 นำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของหมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

7.2 นำผลการศึกษาไปพัฒนาให้ชุมชนของพื้นที่หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ให้เกิดความเข้มแข็งในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของพื้นที่หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ซึ่งมีเนื้อหาในการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

1. บริบทของชุมชน หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
3. แนวคิดกฎหมายการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทของชุมชน หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เป็นเมืองท่าศูนย์กลางการประมงของภาคใต้ตอนบน และเป็นเมืองท่าของการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลไปสู่หมู่เกาะต่างๆ เช่น หมู่เกาะอ่างทอง เกาะเต่า เกาะพะงัน เป็นต้น จึงทำให้มีนักท่องเที่ยว และผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานแต่มิได้ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามา ซึ่งมีทั้งแรงงานต่างชาติ (พม่า) และแรงงานไทยเป็นจำนวนมาก จนทำให้ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพรกลายเป็นชุมชนแออัด ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมายโดยเฉพาะปัญหาเรื่องจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร มีเนื้อที่ 0.81 ตารางกิโลเมตร มีประชากรตามสำเนาทะเบียนบ้าน 7,523 คน จำนวน 2,629 ครัวเรือน และคาดว่าจะมีประชากรแฝงที่อาศัยอยู่ประจำทั้งคนไทย และคนต่างชาติไม่น้อยกว่า 10,000 คน ไม่รวมนักท่องเที่ยว มีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณ 6 ตัน/วัน (รายงานการจัดการขยะเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร 2559)

1.1 ลักษณะที่ตั้ง (แผนปฏิบัติงานเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร 2559)

เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพรตั้งอยู่สองริมฝั่งแม่น้ำท่าตะเภา ติดกับอ่าวไทยห่างจากตัวจังหวัดชุมพร 14 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 0.81 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ประกอบด้วย หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 9 และบางส่วนของหมู่ที่ 7 ของตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

ภาพที่ 2.1 พื้นที่เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร

ชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 ปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พื้นที่แม่น้ำล้อมรอบ พื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่สันดอน เมื่อน้ำขึ้นสูงน้ำจะท่วมถึง และมีภูมิอากาศเหมือนกับพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยทั่วไป คือมีเฉพาะฤดูร้อน และฤดูฝน มีฝนตกชุกตลอดปี

ภาพที่ 2.2 พื้นที่ชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร

1.2 อาณาเขต

ชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีอาณาเขตติดต่อกับข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ชุมชนคอนหนึ่ง หมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ คลองท่าตะเภา องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำชุมพร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ คลองหัวถนน ตำบลปากน้ำชุมพร
ทิศใต้	ติดต่อกับ คลองตะเภา ตำบลท่ายาง

1.3 เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีจำนวน 10 ชุมชน ดังนี้

1.3.1 ชุมชนชายทะเล	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.2 ชุมชนพานิชสัมพันธ์	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.3 ชุมชนเทพนิมิตร	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.4 ชุมชนพรพินิจ	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.5 ชุมชนสุขสันต์	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.6 ชุมชนจัดสรร	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 3 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.7 ชุมชนหัวถนน	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.8 ชุมชนคอนหนึ่ง	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.9 ชุมชนคอนสอง	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9 ตำบลปากน้ำชุมพร
1.3.10 ชุมชนคอนสาม	ตั้งอยู่ หมู่ที่ 9 ตำบลปากน้ำชุมพร

1.4 ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ของชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม โดยทั่วไปนั้นมีลักษณะเป็นเกาะ มีแม่น้ำล้อมรอบ ปากแม่น้ำที่เชื่อมติดต่อกับทะเล ซึ่งมีพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่สันดอน มีเนื้อที่ทั้งหมด 0.24 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงและค้าขาย

1.5 ลักษณะประชากร

ชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม หมู่ที่ 9 มี 471 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,377 คน แบ่งเป็น ชาย 678 คน หญิง 699 คน

2. แนวคิดพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

มนุษย์มีพฤติกรรมทางจิตหรือพฤติกรรมภายในควบคุมกับพฤติกรรมภายนอก มนุษย์มีความรู้สึกในการสัมผัส มีการรับรู้ มีการเรียนรู้ มีการจำ มีการคิด มีการตัดสินใจ รวมทั้งเกิดอารมณ์ต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายนอกในพฤติกรรมทางจิตเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมที่เป็นพฤติกรรมภายนอกพฤติกรรมทางจิตของมนุษย์อาจเกี่ยวข้องโดยตรงกับมนุษย์ด้วยกัน แต่ด้วยเหตุผลที่ว่าสังคมมนุษย์ย่อมต้องเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วยเหตุนี้พฤติกรรมทางจิตจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมกายภาพด้วยไม่มากก็น้อยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ไม่ว่ามนุษย์จะทำอะไร ย่อมมีการรับข่าวสารการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมมีการพยายามทำความเข้าใจ ความหมายเกิด การเรียนรู้และสะสมไว้ในจิตซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการทางจิตต่อไป โดยมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของคำว่าพฤติกรรมไว้หลายความหมาย ดังนี้

2.2 ความหมายของพฤติกรรม

ประภาพร มูลละออง (2552, น. 4-16) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Bloom โดยแบ่งพฤติกรรมออกได้ 3 ส่วน คือ

2.2.1 พฤติกรรมการเรียนรู้แบบพุทธรพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมนี้เกิดจากประสบการณ์ในแต่ละคน เป็นทักษะในด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาปัญญา และทักษะ แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) *ความรู้* เป็นความสามารถในการจำหรือระลึกได้
- 2) *ความเข้าใจ* มาจากความรู้เมื่อรู้สามารถแปลความหรือคาดหมายได้
- 3) *การนำเอามาใช้* การที่บุคคลสามารถนำเอาทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ มาใช้
- 4) *การวิเคราะห์* เป็นขั้นที่สามารถแยกแยะส่วนใหญ่ออกจากส่วนย่อยได้
- 5) *การสังเคราะห์* เป็นขั้นที่สามารถรวมส่วนย่อยๆ เข้าเป็นส่วนรวมใหม่

โดยปรับปรุงให้ดีขึ้น

6) *การประมาณค่า* เป็นขั้นตอนที่บุคคลชี้และแสดงให้เห็น โดยใช้กฎเกณฑ์ และมาตรฐานเป็นเครื่องมือยืนยัน

2.2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้แบบเจตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง ความสนใจ ความรู้สึก ความชอบค่านิยมต่างๆ เป็นพฤติกรรมที่ยากต่อการมองเห็นหรือเข้าใจ เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของคน ได้แก่

- 1) *การยอมรับ* เป็นความสามารถในการรู้หรือความจับใจในการรับรู้สิ่งต่าง
- 2) *การตอบสนอง* เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจและพอใจสิ่งเร้า
- 3) *การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม* เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกหรือสำนึกในคุณค่าหรือคุณธรรมของสิ่งต่างๆ จนกลายเป็นความนิยมชมชอบและเชื่อถือในสิ่งนั้น
- 4) *การจัดระบบ* เป็นการจัดรวบรวมค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ เข้ามาเป็นระบบ
- 5) *การมีลักษณะที่ได้จากค่านิยมหรือลักษณะนิยม* เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นนิสัยตามธรรมชาติ

2.3 พฤติกรรมการเรียนรู้แบบทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกิดจากการเรียนรู้และปัจจัยต่างๆ โดยอาศัยพฤติกรรมที่เป็นเจตพิสัยเป็นปัจจัยนำของการเรียนรู้ที่จะกระทำ การเข้าถึงการยอมรับ และปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งแรงกระตุ้นจากบุคคลอื่นสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามปกติทักษะพิสัยจะเกิดขึ้นได้จากการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก โดยจะพัฒนาไปตามสภาพปัญหาแบ่งเป็น 5 ชั้น คือ

- 2.3.1 การเลียนแบบ (Imitation)** เป็นการเลือกตัวแบบหรือตัวอย่างที่สนใจ
- 2.3.2 การตามแบบ (Manipulation)** เป็นการลงมือกระทำตามแบบที่สนใจ
- 2.3.3 การมีความถูกต้อง (Precision)** เป็นการตัดสินใจเลือกทำตามแบบแผน ที่เห็นว่าถูกต้อง นั้นอย่างต่อเนื่อง
- 2.3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation)** เป็นการกระทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้อง
- 2.3.5 การกระทำโดยธรรมชาติ (Naturalization)** เป็นการกระทำจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติเป็นธรรมชาติ

มัทนา กิสสัย (2553, น. 51-53) ได้สรุปว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออก โดยมีพื้นฐานจากการมีประสบการณ์ความเชื่อทัศนคติความคิดเห็นและอื่นๆ ที่มีต่อสถานการณ์ใดๆ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นผู้กระทำจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวและสามารถสังเกตได้หรือไม่ก็ได้ก็ตาม ซึ่งอาจเป็นทั้งคุณและโทษต่อเจ้าของพฤติกรรม

อรุณ รักธรรม (2555, น. 5) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรม คือ การแสดงออกของอาการเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งเร้าจากภายนอก ปฏิบัติที่แสดงออกนั้นมักเกิดจากลักษณะนิสัยที่ได้สะสมหรือเกิดจากการสั่งที่ปฏิบัติเป็นประจำอันได้รับจากประสบการณ์ การแสดงออกนี้อาจเป็นได้ทั้งในลักษณะคล้อยตามหรือคัดค้าน

สุรพล พะยอมแย้ม (2555, น.18-20) กล่าวว่าพฤติกรรมในทางจิตวิทยานั้น หมายถึง การกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้นหรือการจูงใจต่อสิ่งเร้าต่างๆ การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง ตกแต่งและตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้

บุคคลอื่นได้สัมผัสรับรู้พฤติกรรมของบุคคล แม้จะกระทำด้วยสาเหตุจุดมุ่งหมายเดียวกันแต่จะมีลักษณะอาการ แตกต่างกัน เมื่อบุคคล เวลา สถานที่ พร้อมสถานการณ์เปลี่ยนไป เนื่องจากการกระทำของบุคคลล้วนจะต้องผ่านกระบวนการคิด การตัดสินใจ ประกอบด้วย อารมณ์และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรมนั้นๆ จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง เสมอ ด้วยเหตุผลที่ว่าพฤติกรรมแต่ละครั้งเกิดจากกระบวนการ ซึ่งหากพิจารณากระบวนการออกเป็นส่วนๆ จะพบว่าประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ส่วนการแสดงออกหรือกิริยาท่าทาง (Acting)
2. ส่วนการคิดที่เกี่ยวกับกิริยานั้น (Thinking)
3. ส่วนความรู้สึกที่มีอยู่ในขณะนั้น (Feeling)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิบัติการตอบสนองของมนุษย์ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆ ในสภาพแวดล้อม โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ความเข้าใจ ซึ่งแสดงออกมาโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และบุคคลคนอื่นที่อยู่รอบๆ จะสังเกตเห็นได้หรือไม่ก็ตาม

2.4 สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยในปัจจุบัน

ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศ และถือเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากขยะมูลฝอยเป็นผลจากการที่ประชาชนได้ใช้สิ่งของ เครื่องอุปโภค บริโภค และมีการทิ้งหรือทิ้งของใช้แล้วหรือเหลือใช้ ก็นำมาทิ้งเป็นขยะ นอกจากนั้น กระบวนการในการเก็บ ขน และกำจัดขยะก็มีความสำคัญต่อการก่อให้เกิดการปนเปื้อนหรือก่อให้เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมได้ หากไม่มีการควบคุมการกำจัดขยะที่ถูกต้อง หรือนำขยะหรือของเสียอันตรายมาทิ้งร่วมกับขยะมูลฝอย

โดยปี 2558 สถานการณ์ขยะมูลฝอยรวมของประเทศไทย มีปริมาณขยะมูลฝอยรวม 26.85 ล้านตัน นำกลับมาใช้ประโยชน์ 4.94 ล้านตัน นำไปกำจัดถูกต้อง 8.34 ล้านตัน นำไปกำจัดไม่ถูกต้อง 13.57 ล้านตัน ในด้านอัตราการเกิดขยะมูลฝอย 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน (ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ 2558)

สถานการณ์ขยะมูลฝอยในภาคใต้ จากรายงานของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประเมินสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยภาคใต้ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปี 2553-2555) พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยในปี 2554 เมื่อเทียบกับปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 0.9 และอัตราการเพิ่มขึ้นในปี 2555 เทียบกับปี 2554 คิดเป็นร้อยละ 0.7 โดยในปี 2555 ภาคใต้มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นรวม 2.475 ล้านตัน เฉลี่ย 6,780 ตัน/วัน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2555) และในปี 2554 เทศบาลเมืองชุมพรได้เปิดดำเนินการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อจัดการขยะมูลฝอยและรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่มีถึง 80 ตัน/วัน ซึ่งมาจากเขตเทศบาลเมืองชุมพรประมาณ 30 ตัน/วัน

และนอกเขตเทศบาลประมาณ 50 ต้น/วัน (รายงานผลการติดตามและประเมินสมรรถนะระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน 2559)

จากสถานการณ์ปัญหาขยะตกค้างเป็นจำนวนมากของประเทศไทย การลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมปนกับขยะมูลฝอยในที่ดินสาธารณะ เหตุเพลิงไหม้บ่อขยะ และปัญหาการบริหารจัดการระบบบำบัดและการกำจัดขยะขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงให้ความสำคัญกับการกำจัดขยะ และกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเจ้าภาพดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำ Road map การจัดการขยะมูลฝอยและกากของเสียอันตราย โดยเห็นชอบในการประชุมเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2557 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่

1. การจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า)
2. สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) เน้นการลดและคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง จัดการขยะแบบศูนย์รวม และกำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน หรือทำประโยชน์สูงสุด
3. วางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
4. สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน โดยการให้ความรู้ประชาชน และบังคับใช้กฎหมาย (รายงานสถานการณ์มลพิษในประเทศไทย 2557)

และคณะรัฐมนตรีได้มีมติจากการประชุม เมื่อจันทร์ที่ 3 พฤษภาคม 2559 เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการจัดทำและนำเสนอแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) เพื่อเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศ และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน สอดคล้องกับทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยแผนแม่บทฯ ดังกล่าวมีการใช้มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด สนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยใช้หลักการ 3Rs เพื่อให้เกิดการใช้น้อย การใช้ซ้ำ และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ และส่งเสริมการผลิตและการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มาตรการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดย อปท. และจังหวัด จะดำเนินการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัด ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสีย อันตรายแบบศูนย์รวมและการแปรรูปผลิตพลังงาน และมาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ให้ความสำคัญกับความ

รับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย (สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ 2559)

2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขยะมูลฝอย

2.5.1 ความหมายของขยะมูลฝอย

1) *ขยะหรือมูลฝอย (Solid waste)* หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใด ที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยอันตรายจากชุมชน หรือครัวเรือน เช่น มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (สำนักงานจัดการกากของเสียอันตราย กรมควบคุมมลพิษ 2559) ให้คำจำกัดความ มูลฝอย หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่เราไม่ต้องการที่เป็นของแข็งหรืออ่อน มีความชื้น ได้แก่ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงวัตถุอื่น สิ่งใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น

2) *พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535* ให้คำจำกัดความของคำว่า ของเสีย หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสารหรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็งของเหลวหรือก๊าซ

3) *กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2551)* จำกัดความของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง ของเหลือทิ้งจากการใช้สอย ซึ่งอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันตามแหล่งกำเนิด เช่น ขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภคและอุปโภค รวมทั้งของเหลือใช้เช่น เศษกระดาษ พลาสติก สิ่งปฏิกูล

4) *ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย (2556)* หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยมูลฝอยที่เป็นอันตรายต่างๆ ได้แก่ มูลฝอยอันตรายจากบ้านเรือน เช่น หลอดไฟฟ้านิออน ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ เป็นต้น

5) *กรมควบคุมมลพิษ (2558)* ให้ความหมายของขยะหรือมูลฝอยว่า หมายถึง กระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายรวมถึงขยะติดเชื้อ มูลฝอย

ที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัตถุที่ใช้แล้วของโรงงานที่มีลักษณะ และคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขยะมูลฝอยหมายถึง วัตถุเหลือทิ้งจากการใช้สอยของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ซึ่งอาจมีขยะมูลฝอยที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามบริบทของแหล่งกำเนิด เช่น มูลฝอยจากบ้านเรือนส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารที่เหลือการบริโภครวม เศษกระดาษ ทั้งเศษพลาสติก และของที่ไม่ใช่แล้ว เป็นต้น

2.5.2 ประเภทของขยะมูลฝอย โดยทั่วไปแล้วขยะแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (คู่มือแนวทางการลดคัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย 2551)

1) *ขยะย่อยสลาย หรือมูลฝอยย่อยสลาย* คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้เศษอาหาร ใบไม้เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

ภาพที่ 2.3 ขยะมูลฝอยย่อยสลายจากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

ภาพที่ 2.4 ถังรองรับมูลฝอยย่อยสลาย คือ ถังสีเขียว จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

2) ขยะรีไซเคิล หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระจก ฝาครอบเครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม ขากรถยนต์กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT เป็นต้น

ภาพที่ 2.5 ขยะมูลฝอยรีไซเคิลกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

ภาพที่ 2.6 ถังรองรับมูลฝอยที่ยังใช้ได้ (รีไซเคิล) คือ ถังสีเหลือง จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

3) ขยะทั่วไป หรือมูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ขยะที่มีการย่อยสลายยากและไม่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ถุงห่อพลาสติกใส่ขนม พลาสติกบรรจุผงซักฟอก ห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟม ถุงพลาสติกหรือซองที่ใช้วิธีรีดความร้อนเพื่อนำมาบรรจุเครื่องอุปโภคด้วย เป็นต้น

ภาพที่ 2.7 ขยะมูลฝอยทั่วไป จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

ภาพที่ 2.8 ถังรองรับมูลฝอยทั่วไป คือ ถังสีน้ำเงินจากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

4) ขยะอันตราย หรือมูลฝอยอันตราย คือ มูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือมีองค์ประกอบของวัตถุ ดังต่อไปนี้

- ก. วัตถุระเบิดได้
- ข. วัตถุไวไฟ
- ค. วัตถุออกไซด์และวัตถุเปอร์ออกไซด์
- ง. วัตถุมีพิษ
- จ. วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
- ฉ. วัตถุกัมมันตรังสี
- ช. วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
- ซ. วัตถุกัดกร่อน
- ฅ. วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง

ญ. วัตถุอย่างอื่นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรืออาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์พืชหรือทรัพย์สิน เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลงหรือวัชพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

ภาพที่ 2.9 ขยะอันตรายจากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

ภาพที่ 2.10 ถังรองรับมูลฝอยอันตราย คือ ถังสีส้ม หรือถังสีเทาฟ้าส้ม จากกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2558)

2.5.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขยะมูลฝอยในแต่ละชุมชน การเปลี่ยนแปลงขยะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้(ศูนย์ฝึกอบรมและควบคุมระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร)

1) **ลักษณะชุมชนหรือที่ตั้งของท้องถิ่น** บริเวณชุมชนการค้า (ตลาด ศูนย์การค้า) จะมีปริมาณขยะมูลฝอยมากที่สุดเมื่อเทียบกับชุมชนที่อยู่อาศัย

2) ความหนาแน่นของประชากรในชุมชน บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นจะมีปริมาณขยะมากกว่าบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย

3) ฤดูกาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะเป็นอย่างมาก เช่น ฤดูที่ผลไม้มากปริมาณขยะมูลฝอยจำพวกเปลือก เมล็ดของผลไม้จะมีเพิ่มมากขึ้น

4) สภาวะเศรษฐกิจ ชุมชนที่มีเศรษฐกิจดี ย่อมมีกำลังซื้อสินค้าสูงกว่าชุมชนที่มีเศรษฐกิจต่ำ จึงมีผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยมากตามไปด้วย

5) อุปนิสัยของประชาชนในชุมชน ประชาชนที่มีอุปนิสัยเป็นระเบียบเรียบร้อยมักรักษาความสะอาด จะมีปริมาณขยะมูลฝอยในการเก็บขนมากกว่าประชาชนที่มีอุปนิสัยไม่เป็นระเบียบมักง่าย ซึ่งจะทิ้งขยะมูลฝอยกระจัดกระจาย ไม่เป็นที่เป็นทาง ปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเก็บขนจึงน้อย เพราะมักนำไปทิ้งตามแม่น้ำลำคลอง ถนนสาธารณะ ที่สาธารณะ เป็นต้น อีกตัวหนึ่งตัวแปรที่สำคัญคือ พฤติกรรมการบริโภคและค่านิยมของประชาชนในแต่ละกลุ่ม มีผลต่อการเกิดขยะมูลฝอยที่ต่างกันออกไป เช่น กลุ่มวัยรุ่นนิยมอาหารกระป๋อง น้ำขวด อาหารใส่โฟม พลาสติก ถ้วยกระดาษ กลุ่มทำงานอาจเป็นถุงพลาสติกที่เหลือใช้จากสินค้าอุปโภค เป็นต้น

6) การจัดการบริการเก็บขยะมูลฝอย เป็นผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณขยะมูลฝอย หากมีบริการเก็บขยะมูลฝอยไม่สม่ำเสมอประชาชนก็ไม่กล้านำขยะมูลฝอยออกมารอการเก็บขน ความไม่สะดวกในการจัดเก็บขยะมูลฝอย อาจเป็นเพราะบางพื้นที่รถขนขยะมูลฝอยไม่สามารถเข้าชุมชนได้ เนื่องจากถนน ตรอกหรือซอยแคบมาก ต้องใช้ภาชนะขนถ่ายอีกทอด มีผลทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเหลือจากการเก็บอีกมาก

7) ความเจริญของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ทำให้ประชาชนหันมาบริโภคอาหารสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น เพื่อความสะดวกสบายทำให้มีการใช้ภาชนะฟุ่มเฟือย ขวดกระป๋อง ถ้วย ถุงพลาสติก ฯลฯ

2.5.4 ผลกระทบของขยะมูลฝอย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้กล่าวถึงผลกระทบของขยะมูลฝอย ดังนี้ (อ้างถึงใน วรรณิการ์ ชูจันทร์ 2554)

1) ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม กองขยะที่ทับถมกันนานนับปี นอกจากทำให้เกิดภาพไม่น่าดูแล้ว น้ำจากกองขยะมูลฝอยที่ไหล แทรกซึมลงดินเข้าแหล่งน้ำ ทำให้น้ำเน่าเสีย และเกิดกลิ่นเหม็น การเผาขยะมูลฝอย ทำให้เกิดกลิ่นและควันอันตราย หากเป็นขยะติดเชื้อขยะอันตราย และวัสดุที่ย่อยสลายยากแล้ว มีผลต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่น่ากังวลจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจนไม่สามารถกำจัดได้หมด คือ การทิ้งขยะมูลฝอยนอกเขตพื้นที่ เพราะขยะมูลฝอยเหล่านี้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมระยะหนึ่งจึงส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นกลิ่นจากการเน่าเหม็น การ

เผาไหม้ หรือการชุกชุมของแมลงสาเหตุของโรคและท้องร่วง กว่าจะได้รับแก้ไข ก็เมื่อสิ่งแวดล้อมเสียหายและประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบไปแล้ว

2) *ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย* ขยะมูลฝอยเป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค เช่น ยุง แมลงสาบ เป็นต้น และเป็นที่พักซุกซ่อนของหนูและสัตว์อื่นๆ ทำให้เกิดกลิ่นเหม็น ก่อให้เกิดความรำคาญ ซึ่งขยะมูลฝอยที่ทิ้งเกลื่อนกลาด ถูกลมพัดกระจัดกระจายไปตกอยู่ตามพื้นทำให้พื้นที่บริเวณนั้นสกปรก ขาดความสวยงาม เป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้พบเห็นและผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ขยะมูลฝอยที่ตกหล่นหรือถูกทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองหรือทางระบายน้ำจะไปขัดขวางการไหลของน้ำทำให้แหล่งน้ำเสียและน้ำท่วมขัง ขยะมูลฝอยยังทำให้เกิดมลพิษแก่อากาศ โดยขยะมูลฝอยที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน หรือที่กองทิ้งไว้ในแหล่งกำจัดซึ่งไม่มีการฝังกลบจะมีก๊าซที่เกิดจากการหมักขึ้น เช่น ก๊าซชีวภาพ ซึ่งติดไฟหรือเกิดระเบิดขึ้นได้ และก๊าซไข่เน่า ซึ่งมีกลิ่นเหม็น ถ้าขาดการจัดการที่เหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ เช่น โรคทางเดินอาหารที่เกิดจากแมลงวันเป็นพาหะ หรือได้รับสารพิษที่มากับของเสียอันตราย

3) *ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ* งบประมาณที่นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการขนส่ง การจ้างคน และการจัดเก็บทำลายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีในเมืองใหญ่ๆ บางพื้นที่จัดได้เตรียมงบประมาณจำนวนหลายล้านบาทสำหรับการสร้างสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย หรือเตาเผาขยะมูลฝอย จัดหาพนักงานทำความสะอาด พนักงานจัดเก็บขยะมูลฝอย รถขยะ รวมไปถึงถังขยะ เพื่อรองรับปัญหาขยะมูลฝอยที่กำลังจะล้นเมือง สำหรับเมืองใหญ่ที่มีทั้งหมดชนทั่วไป ชุมชนแออัด โรงงาน บริษัทห้างร้าน สถานประกอบการต่างๆ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอยมากที่สุดด้วยเช่นกัน

4) *ผลกระทบทางสังคม* การตั้งสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย หรือกองขยะมูลฝอยในที่สาธารณะมักจะมีการคัดค้านของประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดาเมื่อมีความรู้สึกต่อต้าน โครงการของรัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ การคัดค้านหรือต่อต้านเช่นนี้เรียกว่า อาการ “NIMBY” (Not In My Backyard) ในกรณีต่อต้านขยะมูลฝอยนี้ประชาชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของชุมชนไม่ต้องการให้มีการนำขยะมูลฝอยหรือเอาพื้นที่ของชุมชนมาเป็นสถานที่รองรับของเสียจากที่อื่น เนื่องจากไม่ได้ประโยชน์และเกรงว่าต้องรับกับผลกระทบอื่นๆ ตามมาอีกด้วย

2.6 การจัดการขยะมูลฝอย การวางแผนจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยจะต้องส่งเข้าทำลายด้วยระบบต่างๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (reuse & recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้คือ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ 2552)

2.6.1 การลดปริมาณขยะมูลฝอย

การลดปริมาณขยะมูลฝอยสามารถทำได้ดังนี้

- 1) การลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น ใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวร และมีอายุการใช้งานนาน หรือเลือกใช้สินค้าชนิดเติม
- 2) การลดปริมาณวัสดุ โดยการเลือกใช้สินค้าที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ แทนบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เพื่อช่วยในลดปริมาณที่จะกลายเป็นขยะมูลฝอย
- 3) การนำมาใช้ซ้ำ การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ หรือการใช้แล้วมาใช้ซ้ำ เช่น ขวดกาแฟที่หมดแล้วนำมาใส่น้ำตาล ฯลฯ เป็นการใช้สิ่งของต่างๆ หลายๆ ครั้ง ก่อนที่จะทิ้งหรือเลือกใช้ของใหม่

2.6.2 การนำมาแก้ไข

2.6.3 การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่

การนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายกลับมาซ่อมแซมใช้ใหม่ หรือนำขยะมูลฝอยมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น พลาสติก กระดาษ ขวด โลหะต่างๆ นำกลับมาหลอมใหม่

2.6.4 การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดมลพิษ

การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ทำลายยากหรือวัสดุที่ใช้แล้วทิ้ง เช่น โฟม ปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก หลีกเลี่ยงการใช้ที่ผลิตวัสดุประสงค์

2.7 หลักเกณฑ์ มาตรฐาน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย (กรมควบคุมมลพิษ 2550)

2.7.1 ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

- 1) *ถังขยะ* เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จะต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอย (Station) และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ โดยมีถุงบรรจุภายในถังเพื่อสะดวกและไม่ตกหล่น หรือแพร่กระจาย

- 2) *ถุงขยะ* ถุงขยะสำหรับแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน จะต้องมีการคัดแยกรวบรวมใส่ถุงขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ถุงสีเขียว รวบรวมขยะมูลฝอยที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้เศษอาหาร ใบไม้

- (2) ถุงสีเหลือง รวบรวมขยะมูลฝอยที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษพลาสติก โลหะ อลูมิเนียม

- (3) ถุงสีแดง รวบรวมขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องสารฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่างๆ

(4) ถุงสีฟ้า รวบรวมขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่า การรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟม และฟอล์ยที่เป็นอาหาร

2.7.2 เกณฑ์มาตรฐานภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

- 1) ควรมีสัดส่วนของถังขยะมูลฝอยจากพลาสติกที่ใช้แล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก
- 2) ไม่มีส่วนประกอบสารพิษ (toxic substances) หากจำเป็นควรใช้สารเติมแต่งในปริมาณที่น้อยและไม่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
- 3) มีความทนทาน แข็งแรงตามมาตรฐานสากล
- 4) มีขนาดพอเหมาะมีความจุเพียงพอต่อปริมาณขยะมูลฝอย สะดวกต่อการถ่ายเทขยะมูลฝอยและการทำความสะอาด
- 5) สามารถป้องกัน แมลงวัน หนู แมว สุนัข และสัตว์อื่นๆ มิให้สัมผัสหรือคุ้ยเขี่ยขยะมูลฝอยได้

2.7.3 จุกรวบรวมขยะมูลฝอยขนาดเล็ก เพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมและประหยัด จึงต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอยขึ้น โดยจุดรวบรวมขยะมูลฝอยจะกำหนดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ได้แก่ หมู่บ้าน โรงอาหาร โรงภาพยนตร์โดยมีภาชนะรองรับตั้งไว้เป็นจุดๆ เช่น หมู่บ้านจัดสรร กำหนดให้จุดรวบรวม 1 จุด ต่อจำนวนครัวเรือน 50-80 หลังคาเรือน จุดแรกจะตั้งที่ปากประตูทางเข้าหมู่บ้าน สำหรับ อพาร์ทเมนต์จะตั้งที่ลานจอดรถ บ้านที่อยู่ในซอยจุดแรกจะตั้งหน้าปากซอย แต่ละครัวเรือนจะรวบรวมขยะมูลฝอยที่คัดแยกได้ โดยถุงพลาสติกตามประเภทของสีต่างๆ มาทิ้งที่จุดรวบรวมขยะมูลฝอย

2.8 แนวคิดการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วยหลัก 3Rs ในครัวเรือน

การลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle : 3Rs) อธิบายได้ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558)

2.8.1 หลักการการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle : 3Rs)

1) ลดการใช้ (Reduce)

- (1) การไปจ่ายตลาด ถ้าเรานำเอาถุงผ้า ถุงกระดาษ หรือประเภทตะกร้า ช่วยลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลงได้
- (2) การขอถุงใหญ่ใบเดียว แทนการใช้ถุงพลาสติกเล็กๆ หลายๆ ใบ
- (3) การใช้แก้วน้ำเซรามิค แทนแก้วพลาสติกหรือแก้วกระดาษ

(4) ปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ฟุ่มเฟือย หรือผลิตภัณฑ์ที่มีหีบห่อบรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย

(5) ปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงการเลือกซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียวหรือผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานสั้นและเป็นอันตราย เช่น ถ่านไฟฉายที่ไม่ได้มาตรฐาน

(6) ปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงการซื้อผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นประจำ ควรเลือกที่มีขนาดใหญ่เพราะคุ้มค่า และใช้บรรจุภัณฑ์น้อยกว่า หรือการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเดิม

2) การใช้ซ้ำ (Reuse)

การใช้ซ้ำ เป็นหนึ่งในแนวทางการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า นำสิ่งต่างๆ ที่ใช้งานไปแล้ว ยังสามารถใช้งานได้กลับมาใช้อีก เป็นการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ รวมทั้งเป็นการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ซึ่งมีวิธีการต่างๆ มากมาย เช่น

(1) เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาให้ใช้ได้มากกว่า 1 ครั้ง เช่น แบตเตอรี่ ประจุไฟฟ้าใหม่ได้

(2) ซ่อมแซมเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ (Repair) ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีก

(3) บำรุงรักษาเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ ให้สามารถใช้งานได้คงทนและยาวนานขึ้น

(4) นำวัสดุเหลือใช้อื่นๆ กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น การใช้ซ้ำ ถุงพลาสติก ถุงผ้า ถุงกระดาษ กล่องกระดาษ และใช้ซ้ำวัสดุสำนักงาน เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น

(5) ยืมเช่า หรือใช้สิ่งของหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้บ่อยครั้งร่วมกัน โดยไม่ต้องซื้อใช้ทุกคนหรือทุกคนรอบครัว เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร

(6) บริจาคหรือขายสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่สามารถใช้สอยได้ และยังมีประโยชน์กับผู้อื่น เช่น หนังสือ เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ และเครื่องมือใช้สอยอื่นๆ

(7) นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเป้ลมนอน เป็นต้น

3) การรีไซเคิล (Recycle)

การรีไซเคิล เป็นการนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งนอกจากจะเป็นการลด

ปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

ตารางที่ 2.1 ประเภท วิธีการแยก และการนำไปใช้ประโยชน์ของขยะมูลฝอยแต่ละประเภท (สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2551)

ประเภท	แยกวิธีใด	การนำไปใช้ประโยชน์
ขยะมูลฝอยอินทรีย์	- คัดแยกอาหารทิ้งไม้ ใบไม้ออกจากขยะ มูลฝอยอื่นๆ	- รวบรวมเศษอาหารไว้เลี้ยงสัตว์ - นำเศษผักผลไม้และเศษอาหารไปทำขยะหอม หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ (EM)
ขยะมูลฝอยย่อยสลาย	- จัดหาภาชนะที่มีฝาปิด เพื่อแยกเศษอาหาร ผัก ผลไม้	- เศษกิ่งไม้ใบไม้ผสมกับกากที่ได้จากการทำขยะ หอมกลายเป็นปุ๋ยหมักอินทรีย์
ขยะมูลฝอยรีไซเคิล	- แยกขยะมูลฝอยรีไซเคิล ที่ขายได้แต่ละประเภท ให้เป็นระเบียบ เพื่อสะดวกในการ หยิบใช้หรือจำหน่าย	- รวบรวมมาเข้ากิจกรรมของชุมชน เช่น ธนาคาร ขยะ แลกแต้มขยะแลกไข่ ธนาคารขยะผ้าป่า รีไซเคิล เป็นต้น - นำมาใช้ซ้ำโดย ประยุกต์ เป็นอุปกรณ์ในบ้าน เช่น ขวดน้ำพลาสติกมาตัดเพื่อปลูกต้นไม้ กระป๋องน้ำอัดลม ตัดฝาใช้เป็นแก้วน้ำขวดแก้ว ขวดพลาสติกมาใส่กาแฟ เครื่องปรุงต่างๆ หรือผงซักฟอกชนิดเติมได้ ฯลฯ

(1) คัดแยกขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ได้แก่ กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม ฯลฯ สามารถนำกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตใหม่ เป็นสินค้าชนิดต่างๆ

(2) การนำมูลฝอยหรือของเสียมาใช้ประโยชน์ด้านพลังงานของเสียมีสารประกอบจำนวนมากที่สามารถเปลี่ยนเป็นผลผลิตทางพลังงาน โดยขบวนการเผาไหม้จากมูลฝอยสามารถใช้ประโยชน์ในด้านพาณิชย์และอุตสาหกรรม ทั้งสามารถเก็บเป็นพลังงานได้

(3) การนำกากของเสียไปเป็นอาหารสัตว์และใช้ประโยชน์ทางการเกษตร การนำมูลฝอยมาหมักทำปุ๋ย การหมักทำปุ๋ยเป็นขบวนการทางชีวเคมีที่เปลี่ยนแปลงหรือย่อยสลายสารอินทรีย์ในของเสีย เพื่อได้ปุ๋ยเป็น อาหารของพืช หรือใช้ดินกลบฝังมูลฝอยในขบวนการฝังกลบ มูลฝอย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยสรุปแนวคิดการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วยหลัก 3Rs ในครัวเรือน ดังนี้ หลัก 3Rs เป็นการควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยโดยอาศัยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน โดยการประยุกต์ใช้หลัก 3Rs ได้แก่ ลดการใช้ (Reduce) เป็นการปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะมูลฝอย การใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นการนำสิ่งของเหลือใช้ที่นำกลับมาใช้ใหม่ และการรีไซเคิล (Recycle) เป็นการนำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ แก้วพลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม

3. แนวคิดกฎหมายการบริหารจัดการขยะในประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชนที่สำคัญอยู่ 3 ฉบับ คือ (การจัดการสิ่งแวดล้อม 2558)

3.1 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการควบคุมมลพิษ ซึ่งมุ่งเน้นแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่ ลำดับแรกจะสนับสนุนเงินกองทุนสำหรับการก่อสร้างหรือดำเนินการเพื่อให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสีย โดยรวมพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ต้นน้ำถูกทำลาย โดยส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และยังกำหนดขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีมาตรฐานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในเรื่องคุณภาพของน้ำบ่อ น้ำบาดาล น้ำทะเลชายฝั่ง อากาศ ระดับเสียงและความสิ้นสะอาดและมาตรฐานสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ตลอดจนกำหนดให้มีกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการจัดการระบบของเสียทั้งของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน โดยมีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้กฎหมายฉบับนี้ แม้จะมีการกล่าวถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ก็ไม่ได้มุ่งเน้นถึงการจัดการขยะโดยตรง

3.2 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติฉบับนี้คุ้มครองด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมทั้งกิจกรรม การกระทำทุกอย่าง และกิจการประเภทต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนตั้งแต่ระดับชาวบ้าน คริวเรือน ชุมชน ตลอดจนกิจการขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ สถานที่จำหน่ายอาหาร ตลาดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นมีกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลดำเนินการตามกฎหมาย หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งกำหนดให้อำนาจองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตพื้นที่ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2550 กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตพื้นที่ของท้องถิ่นนั้น โดยยึดถือประโยชน์สูงสุดในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยของพื้นที่

3.3 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

ได้ให้ความหมายคำว่า “มูลฝอย” คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถูงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เศษสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในที่หรือทางสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ครอบคลุมถึงกระบวนการบริหารจัดการมูลฝอยทั้งระบบ และเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการ คัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ในสถานที่เอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ กำหนดวิธีการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น การปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น ในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ต้องจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและ มูลฝอยตามที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและถูกสุขลักษณะ อีกทั้งได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือบริเวณของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้ามีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดทางเท้าที่อยู่ติดกับอาคารหรือบริเวณของอาคาร ช่วยเหลือดูแลไม่ให้มีการทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะ กระทำสิ่งใดๆ ให้มีลักษณะที่สกปรกรุงรังหรือไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ที่กระทบและสร้างความไม่พึงพอใจแก่ประชาชนที่พบเห็นได้จากที่สาธารณะ เป็นต้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิภัทร แสงสินธุศร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่พบว่า ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยพบว่า ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลายๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการทิ้งขยะเปียกจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ และผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พบว่าเพศ ระดับการศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกันทำให้มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ส่วนอายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ในครอบครัว ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกันทำให้มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต ไม่แตกต่างกันเมื่อแยกพิจารณาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

วลัยพร สกกุลพอง (2551) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยประชาชนมีพฤติกรรมเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลายๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรมการทิ้งขยะเปียก โดยจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่าเมื่ออายุและจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการ

ขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดแตกต่างกัน พฤติกรรมโดยรวมทั้งสามด้านในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก

พิทักษ์ ลีสกุล (2552) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาลตำบลหมวกเหล็ก อำเภอหมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี พบว่า หากผู้นำชุมชนมีความรู้และทัศนคติที่ดีในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย การคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย คุณและโทษของขยะมูลฝอย ดังนั้นเมื่อผู้นำชุมชนของท้องถิ่นมีความรู้และทัศนคติที่ดี จึงควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมแผนงานหรือโครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะเกิดขึ้นตามมาชุมชน ได้เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของท้องถิ่น จึงเกิดเป็นความร่วมมือร่วมใจกันในการเข้าร่วมกระบวนการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยด้วยวิธีต่างๆ เช่น ธนาคารขยะรีไซเคิล และกองทุนขยะมูลฝอยจากครัวเรือน เป็นต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมประเมินผล ร่วมกันทุกขั้นตอนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่สาเหตุของปัญหา จนกระทั่งการคิดหาแนวทางการแก้ปัญหาในการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยมีปัจจัยทางด้านจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง และความเชื่อถืออำนาจในตน เพราะเห็นคุณค่าของขยะช่วยให้มีรายได้เสริม และเกิดความสะอาดการปลูกจิตสำนึกคัดแยกขยะในเยาวชนและประชาชน เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาสิ่งแวดล้อม

กัญญาณัฐ กระทง (2553) ศึกษาความคิดเห็นและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย พบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนโดยภาพรวมมีการจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการจัดการมากที่สุดคือ การคัดแยกขยะมูลฝอยและการกำจัด รองลงมาคือ การนำกลับมาใช้ใหม่ และน้อยที่สุดคือ การลดการเกิดขยะมูลฝอย สำหรับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่าโดยภาพรวมมีการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีการจัดการมากที่สุดคือ การลดการเกิดขยะมูลฝอย รองลงมา คือ การคัดแยกขยะมูลฝอยและการกำจัด และน้อยที่สุดคือ การนำกลับมาใช้ใหม่ และจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่ามีเพียงปัจจัยด้านเพศเท่านั้นที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ส่วนปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธนกฤต บวกขุนทด (2553) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการการเก็บขยะชุมชนกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ผลการ

ศึกษาพบว่า สาเหตุของการทิ้งขยะไม่ถูกวิธีนั้นมาจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการจัดการการเก็บขยะมูลฝอย การคัดแยกการทิ้งขยะให้ถูกวิธี และขาดการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

ธงชัย ทองทวี (2553) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม ปัญหาที่พบคือ ปัญหากลิ่นเหม็นของกองขยะ ปัญหาแมลงวันและสัตว์นำโรคชนิดต่างๆ ปัญหาควันจากการเผาขยะมูลฝอย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยนั้น มีความเห็นร่วมกันว่าควรร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่าผู้ที่มีอายุ การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้ที่แตกต่างกัน ส่วนเพศและรายได้ที่แตกต่างกันมีความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกันมีทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุและอาชีพที่แตกต่างกันมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับการศึกษาค้นคว้าพบว่าความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

จรรยา ปานพรหม (2554) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน และเสนอมาตรการการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน พบว่าสำหรับระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน (พิจารณาจากค่า p-Value ที่มีค่าน้อยที่สุด 5 อันดับแรก) เช่น ความเข้าใจว่าการคัดแยกขยะมูลฝอยสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยได้และช่วยรักษาสภาพแวดล้อมรวมทั้งการติดตั้งถังแยกประเภทของการคัดแยกขยะที่ชัดเจน การมีเจ้าหน้าที่สุภาพบุรุษให้ความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอย ทักษะ

ด้านการปฏิบัติในการคัดแยกขยะมูลฝอย ความรู้ความเข้าใจของความหมายในการคัดแยกขยะมูลฝอย และภาระในการคัดแยกขยะมูลฝอยที่มีจำนวนเพียงพอตามลำดับ ทั้งนี้เทศบาลคลองจิก จะต้องสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2554) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะและน้ำเสียในครัวเรือนของประชาชน ตำบลบางนางลี่ อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าครัวเรือนกว่าร้อยละ 70 ได้ดำเนินการลดปริมาณขยะในครัวเรือนและคัดแยกขยะเอาไปใช้ประโยชน์ ทำให้เหลือปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องกำจัดหรือทำลายไม่มากนัก อันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนในเขตตำบลบางนางลี่ ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะในครัวเรือนของตนเอง ไม่ทำให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองในชุมชนบางนางลี่ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเป็น อบต. หรือเทศบาลอื่นๆ จะนำไปพิจารณาณรงค์ให้ประชาชนลดขยะในครัวเรือน รวมทั้งรณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะไปใช้ประโยชน์ก็จะทำให้หน่วยงานต่างๆ ลดภาระ และประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายปีละหลายล้านบาทได้

วรพล ภูภักดี (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ได้แก่ ระดับการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย สามารถอธิบายได้ว่าประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่พอสมควร อาจเนื่องมาจากการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยฝ่ายสื่อต่างๆ ของภาครัฐ ได้มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัยได้จัดให้ตัวแทนประชาชนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานการจัดการขยะมูลฝอยในสถานที่ต่างๆ ที่ได้ ดำเนินการจนประสบผลสำเร็จและไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจที่ว่า เมื่อประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ก็ส่งผลให้มีระดับการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนอยู่ในระดับมากไปด้วย ส่วนระดับการศึกษานั้นสามารถอธิบายได้ว่า หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตแล้ว ความรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนไม่ว่าจะมีการศึกษาในระดับใด ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้มีการศึกษาต่างกัน มีการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน

วิภาเพ็ญ เจียสกุล (2556) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนในครัวเรือนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่พึงประสงค์ ร้อยละ 44.0 โดยมีการทิ้งขยะแบบแยกประเภทเป็นขยะเปียกและขยะแห้ง ร้อยละ 39.5

และมีการแยกประเภทกระดาษออกจากขยะมูลฝอยอื่น เพื่อจำหน่ายและนำกลับมาใช้อีก ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้สูง มีที่อยู่อาศัยแบบบ้านเดี่ยว มีอาชีพรับราชการ มีการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยระดับมาก จะมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า มีรายได้ต่ำกว่า มีที่อยู่อาศัยแบบอื่น มีอาชีพอื่น และมีการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยแตกต่างกัน มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกพิจารณาเฉพาะพฤติกรรมที่ทั้งขยะพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรมที่ทั้งขยะดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีรายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย อาชีพ ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการรับรู้สถานการณ์ปัญหาขยะมูลฝอยแตกต่างกันมีพฤติกรรมที่ทั้งขยะไม่แตกต่างกัน

พิชญ นามพิมพ์ (2558) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบวิถีชีวิตชุมชนริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปล่อยของเสียลงสู่แหล่งน้ำ โดยทำการศึกษาเฉพาะชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน ส่วนใหญ่มีความผูกพันและให้ความสำคัญต่อแม่น้ำท่าจีนน้อยไม่มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำท่าจีนในทางตรงแต่ใช้แม่น้ำเป็นแหล่ง ระบายของเสียจากครัวเรือนลงสู่แม่น้ำโดยตรง ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีพฤติกรรม การปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีนแตกต่างกัน ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีนแตกต่างกัน ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีนแตกต่างกัน ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนที่มีลักษณะของบ้านแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีนแตกต่างกัน และประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีนแตกต่างกัน

ยศภัทร ยศสูงเนิน และคณะ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด โดยศึกษาในประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนเทศบาลตำบลโคกกรวด จำนวน 390 คน พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเทศบาลตำบลโคกกรวดจะอยู่ในระดับปานกลาง และอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความรู้เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กับพฤติกรรมการจัดการขยะ มูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนหมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีบทบาทหลักในการจัดการขยะ มูลฝอยในครัวเรือน และอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัด ชุมพร จำนวนครัวเรือนละ 1 คน ทั้งหมด 471 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนลักษณะ แบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) เป็นแบบสอบถามที่จำกัดคำตอบให้ผู้ตอบเลือกคำตอบ

คือ ใช่ และ ไม่ใช่ จำนวน 17 ข้อ เป็นคำถามที่ต้องตอบใช่ 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 17 และเป็นคำถามที่ต้องตอบไม่ใช่ 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 16

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

เป็นคำถามที่ประยุกต์มาจากแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert Scale) แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ประจำ นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย จำนวน 20 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวก 16 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 19, 20 คำถามเชิงลบ 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15, 16, 17, 18

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดย

3.1 แสดงคำร้อง เพื่อให้มหาวิทยาลัยทำหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และหนังสือขอเก็บข้อมูลในหมู่บ้าน

3.2 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสม ด้านภาษาที่ใช้เขียน การตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม และความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ด้านความถูกต้องความเหมาะสม ด้านภาษาที่ใช้เขียน แล้วจึงนำเครื่องมือทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งก่อนนำไปทดลองเก็บข้อมูล

3.3 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ในประชากรหมู่ที่ 7 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

3.3.1 แบบสอบถามด้านความรู้ นำข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ มาหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความยากง่ายที่ยอมรับอยู่ในช่วงระหว่าง 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.2 ถึง 1.0 ใช้ได้จริง 17 ข้อ

3.3.2 แบบสอบถามด้านพฤติกรรม นำข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ นำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าที่ยอมรับได้ไม่น้อยกว่า 0.70 ใช้ได้จริง 20 ข้อ

3.4 จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ต้องการศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มาช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน 10 คน จะเก็บรวบรวมข้อมูล กับประชาชนที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่มีบทบาทหลักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร จำนวนครัวเรือนละ 1 คน ทั้งหมด 471 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ 2544) มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ติดต่อผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 ทำหนังสือราชการขอความร่วมมือไปยังหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ชี้แจงการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะชี้แจงการตอบแบบสอบถามแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มาช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลวิจัย จำนวน 10 คน โดยให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านไปชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะชี้แจงวัตถุประสงค์แก่กลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยแยกกันไปเก็บข้อมูลประมาณคนละ 47 ครัวเรือน

4.4 การเก็บแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และรับกลับด้วยตัวเอง

4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง อีกครั้งก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ออกแบบเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป (ปัจจัยส่วนบุคคล) ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน จำนวน 7 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามแบบปิดแบบให้เลือกตอบ (Check List) และเติมข้อความ (Open Ended)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ลักษณะคำถามแบบปิดให้เลือกตอบ คือ ใช่ และไม่ใช่ จำนวน 17 ข้อ โดยข้อ 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 17 หากตอบว่าใช่ ให้ 1 คะแนน หากตอบว่าไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน และข้อ 1, 3, 6, 12, 13, 14, 15, 16 หากตอบว่าถูกให้ 0 คะแนน หากตอบว่าไม่ถูก ให้ 1 คะแนน

2.1 หลักการพิจารณาระดับความรู้ (รายข้อ) ใช้ทฤษฎีการแบ่งคะแนนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ของ Benjamim Bloom (วราพจน์ พรหมสัตยพรต 2546 อ้างถึงใน สุณีย์ ศรีเพชร 2553) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือได้คะแนน มากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 มีความรู้ระดับดี

กลุ่มที่ 2 คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60.1-79.9 หรือได้คะแนน ระหว่าง 0.61-0.79 มีความรู้ระดับปานกลาง

กลุ่มที่ 3 คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 0-60 หรือได้คะแนน ระหว่าง 0-0.60 มีความรู้ระดับน้อย

2.2 หลักการพิจารณาระดับความรู้ (ภาพรวม) ใช้ทฤษฎีการแบ่งคะแนนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ของ Benjamim Bloom (วราพจน์ พรหมสัตยพรต 2546 อ้างถึงใน สุณีย์ ศรีเพชร 2553) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป หรือได้คะแนน ระหว่าง 14-17 คะแนน มีความรู้ระดับดี

กลุ่มที่ 2 คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60.1-79.9 หรือได้คะแนน ระหว่าง 11-13 คะแนน มีความรู้ระดับปานกลาง

กลุ่มที่ 3 คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 0-60 หรือได้คะแนน ระหว่าง 0-10 คะแนน มีความรู้ระดับน้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน จำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ ได้แก่ ประจํา นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย คำถามจะมีความหมายทางบวก (Positive) และทางลบ (Negative) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ระดับพฤติกรรมพฤติกรรมในทางบวก

ประจํา 3 คะแนน

นานๆ ครั้ง 2 คะแนน

ไม่เคยเลย 1 คะแนน

พฤติกรรมในทางลบ

1 คะแนน

2 คะแนน

3 คะแนน

ใช้ทฤษฎีการแบ่งระดับของ Best 1997 (วรพจน์ พรหมสัตยพรต 2546 อ้างถึงใน สุนีย์ ศรีเพชร 2553) ในการแบ่งระดับพฤติกรรมดังนี้

3.1 หลักการพิจารณาระดับการปฏิบัติ (รายข้อ)

$$\begin{aligned} \text{ค่าความต่างระดับ} &= \frac{\text{จำนวนคะแนนสูงสุด} - \text{จำนวนคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{3 - 1}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

สูง	2.34 – 3.00 คะแนน
ปานกลาง	1.67 – 2.33 คะแนน
ต่ำ	1.00 – 1.66 คะแนน

3.2 หลักการพิจารณาระดับพฤติกรรม (ภาพรวม)

$$\begin{aligned} \text{ค่าความต่างระดับ} &= \frac{\text{จำนวนคะแนนรวมสูงสุด} - \text{จำนวนคะแนนรวมต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{60 - 20}{3} \\ &= 13.33 \end{aligned}$$

สูง	46.68 – 60	คะแนน
ปานกลาง	33.34 – 46.67	คะแนน
ต่ำ	20 - 33.33	คะแนน

6. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วประมวลผลเบื้องต้นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 ข้อมูลในส่วนของข้อมูลทั่วไป ความรู้ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติวิเคราะห์ (Analytical statistic) วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

6.2.1 ใช้ Chi-square test สำหรับตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ การศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพในชุมชน โดยการอ่านค่า พิจารณาจากค่า Expected value มีค่าน้อยกว่า 5 ไม่เกินร้อยละ 20 ดังนี้

1) กรณีไม่ใช่ตาราง 2×2 อ่านค่า Pearson Chi-Square

2) กรณีตาราง 2×2 อ่านค่า Continuity Correction

3) กรณีตาราง 2×2 แต่ยังมีค่า Expected value น้อยกว่า 5 เกินข้อตกลง

อ่านค่า Fisher's Exact Test

6.2.2 ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation) สำหรับตัวแปรอิสระอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และระดับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งตรวจสอบการกระจายของข้อมูลว่ามีการกระจายแบบปกติ โดยกำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ด้วยสัญลักษณ์ r และแปลผลค่า r ใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ 2547, น. 462-463)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.8 – 1.0	ระดับมาก
0.3 – 0.7	ระดับปานกลาง
ต่ำกว่า 0.3	ระดับน้อย

กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของชุมชนคอนสองและชุมชนคอนสาม หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร จากประชากรที่ศึกษา จำนวน 471 คน เป็นชาย 168 คน และหญิง 303 คน ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษานำเสนอการบรรยายประกอบตาราง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (N=471)
1. เพศ		
หญิง	303	64.3
ชาย	168	35.7
2. อายุ		
15-19 ปี	14	3.0
20-29 ปี	81	17.2
30-39 ปี	71	16.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (N=471)
2. อายุ (ต่อ)		
40-49 ปี	109	23.1
50-59 ปี	100	21.2
60 ปีขึ้นไป	90	19.1
min= 16 ปี max= 89 ปี mean=47.77 ปี		
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	13	2.8
ประถมศึกษา	251	53.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	133	28.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	48	10.2
อนุปริญญา/ปวส.	14	3.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	12	2.5
4. อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	69	14.6
ค้าขาย	107	22.7
ทำสวน	4	0.8
รับจ้าง	219	46.5
ทำประมง	40	8.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	15	3.2
อื่นๆ	17	3.6
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	36	7.6
1 - 5,000 บาท	90	19.1
5,001 – 10,000 บาท	240	51.0
10,001 บาท – 15,000 บาท	89	18.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ (N=471)
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ต่อ)		
มากกว่า 15,000 บาท	16	3.4
min= 0 บาท max= 30,000 บาท median=7,873.35 บาท median = 9,000 บาท		
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
1-10 ปี	31	6.6
11-20 ปี	77	16.3
21-30 ปี	130	27.6
31-40 ปี	83	17.6
41 ปีขึ้นไป	150	31.8
min= 2 ปี max= 89 ปี mean=35.02 ปี		
7. สถานภาพในชุมชน		
ประชาชนทั่วไป	438	93.0
กรรมการชุมชน	18	3.8
ผู้นำชุมชน	10	2.1
อาสาสมัครสาธารณสุข	5	1.1

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่มีหน้าที่หลักในการจัดการขยะในครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.3 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 35.7 อายุมากที่สุดคือ 40-49 ปี ร้อยละ 23.1 รองลงมาก็คือ 50-59 ปี ร้อยละ 21.2 น้อยที่สุด 15-19 ปี ร้อยละ 3 และอายุเฉลี่ย 48 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 53.3 รองลงมาก็คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 28.2 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 2.5 ด้านอาชีพมากที่สุดคือ ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.5 รองลงมาก็คือ ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 22.7 และน้อยที่สุด ประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 3.2 โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบมากที่สุดมีรายได้ 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 51.1 รองลงมาก็คือ 1 บาท – 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 19.1 น้อยที่สุดคือ มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป ร้อยละ 3.4 โดยพบว่าผู้ที่มีรายได้มากที่สุดต่อเดือน เท่ากับ 30,000 บาท และน้อยที่สุด คือ ไม่มีรายได้เลย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 7,873 บาท ระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ในชุมชน มากที่สุด 41 ปีขึ้นไป

ร้อยละ 31.8 รองลงมาคือ 21-30 ปี ร้อยละ 27.6 และน้อยที่สุดคือ 1-10 ปี ร้อยละ 6.6 โดยผู้ที่อยู่ในชุมชนนานที่สุดคือ 89 ปี และน้อยที่สุดคือ 2 ปี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 35 ปี ด้านสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปร้อยละ 93 รองลงมา คือ กรรมการชุมชน ร้อยละ 3.8 และน้อยสุดเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขร้อยละ 1.1

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน (รายชื่อ)

อันดับที่	ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
1	การนำปิ่นโตใส่อาหารแทนถุงพลาสติก สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้	0.99	0.112	ดี
2	การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปกำจัด	0.94	0.241	ดี
3	การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์	0.94	0.229	ดี
4	การนำกระป๋องฟอยล์ที่ใช้หมดแล้ว ไปทิ้งลงแม่น้ำ เป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม	0.92	0.276	ดี
5	เปลือกผลไม้ ขวดแก้ว กระป๋องฟอยล์ เป็นขยะประเภทเดียวกัน	0.92	0.273	ดี
6	การเผาขยะบริเวณบ้าน เป็นวิธีการกำจัดขยะที่เหมาะสม	0.92	0.269	ดี
7	การเทเศษอาหารเรียรดตามพื้นเพื่อให้สัตว์เลี้ยงของท่านกิน เป็นวิธีกำจัดขยะเปียกที่เหมาะสม	0.92	0.266	ดี
8	การคัดแยกประเภทของขวดพลาสติก ใสกับขุ่น เมื่อท่านขาย จะได้เงินมากกว่าการไม่คัดแยก	0.90	0.300	ดี
9	ขยะทุกชนิดที่เกิดจากการใช้สอยในครัวเรือน จำเป็นที่จะต้องคัดแยกอย่างถูกวิธี	0.89	0.314	ดี

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

อันดับที่	ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
10	เศษข้าว เปลือกผลไม้ ขวดแก้วที่เปียกน้ำ คือขยะเปียกทั้งหมด	0.88	0.329	ดี
11	การเลือกซื้อสินค้าที่ใช้ได้นาน จะช่วยลดปริมาณขยะในครัวเรือนได้	0.87	0.336	ดี
12	กล่องโฟมสามารถเผาได้ ไม่ทำให้อากาศเสีย	0.76	0.425	ปานกลาง
13	ขยะหมายถึง สิ่งของจากการเหลือใช้ทุกชนิด ไม่สามารถลดปริมาณได้	0.58	0.494	น้อย
14	ถ้านำถุงผ้าไปใส่สินค้าแทนถุงพลาสติกจากร้านค้า จะไม่ทำให้ปริมาณขยะลดลง	0.54	0.499	น้อย
15	การเลือกซื้อสินค้าที่ห่อหุ้มหลายชั้นช่วยลดปริมาณขยะในครัวเรือนได้	0.46	0.499	น้อย
16	ห่อลูกอม ซองผงซักฟอก กระป๋องกาแฟ เป็นขยะที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ทั้งหมด	0.36	0.481	น้อย
17	ห่อลูกอม ซองมาม่า โฟมเปื้อนอาหาร เป็นขยะที่ไม่มีประโยชน์ทั้งหมด	0.10	0.306	น้อย

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนจำแนกเป็นรายชื่อของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความรู้อยู่ในระดับดี 11 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยการตอบถูกต้องสูงสุด คือ การนำปิ่นโตใส่อาหารแทนถุงพลาสติก สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ ($\bar{X}= 0.99$) รองลงมาตอบถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ กล่องโฟม สามารถเผาได้ ไม่ทำให้อากาศเสีย ($\bar{X}= 0.76$) ซึ่งความรู้ที่ถูกต้องคือกล่องโฟม หากเผาจะทำให้อากาศเสียและข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ ห่อลูกอม ซองมาม่า โฟมเปื้อนอาหาร เป็นขยะที่ไม่มีประโยชน์ทั้งหมด ($\bar{X}= 0.10$) ซึ่งความรู้ที่ถูกต้องคือห่อลูกอม ซองมาม่า โฟมเปื้อนอาหาร เป็นขยะที่ไม่มีประโยชน์ทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละประชาชน จำแนกตามความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน (ภาพรวม)

ระดับความรู้	เกณฑ์ของระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (N=150)
ดี	14 – 17 คะแนน	184	39.1
ปานกลาง	11 – 13 คะแนน	236	50.1
น้อย	0 – 10 คะแนน	51	10.8

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชากรที่ศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 50.1 มีความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมา มีความรู้ในระดับดี ร้อยละ 39.1 และระดับน้อยร้อยละ 10.8 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน (รายข้อ)

อันดับที่	พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
1	ท่านนำวัสดุที่ยังใช้ได้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของใหม่ เช่น นำถุงนมมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ นำกล่องนมมาประดิษฐ์เป็นหมวก เป็นต้น	2.09	0.44	ปานกลาง
2	ท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น	1.94	0.39	ปานกลาง
3	ท่านนำสิ่งของไม่ใช้แล้วไปบริจาคให้คนอื่น	1.93	0.77	ปานกลาง
4	ท่านเลือกซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ใหญ่กว่า	1.23	0.52	ต่ำ
5	ท่านเลือกซื้อและใช้สินค้าที่ออกแบบมาเพื่อใช้ได้หลายครั้ง	1.89	0.42	ปานกลาง
	ลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน	1.81	0.25	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

อันดับที่	พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
6	ท่านใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้า เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม	2.48	0.73	สูง
7	ท่านบอกกล่าวให้สมาชิกภายในบ้านให้ใช้สินค้า ที่เกิดขยะน้อยที่สุด	1.30	0.57	ต่ำ
8	ท่านการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไป ขายเพื่อเพิ่มรายได้	1.30	0.56	ต่ำ
9	ท่านนำวัสดุที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ใหม่เช่น ขวดแก้ว กล่องกระดาษ กล่องพลาสติก เป็นต้น	1.24	0.53	ต่ำ
10	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการทิ้งลง แหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ทะเล	1.45	0.55	ต่ำ
	การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน	1.55	0.31	ต่ำ
11	ท่านใช้ซ้ำถ้าสิ่งของนั้นสามารถนำกลับมาใช้ได้ ในลักษณะเดิม เช่น ถุงหูหิ้วที่ยังมีสภาพดี	1.43	0.55	ต่ำ
12	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการฝังลงดิน	2.58	0.60	สูง
13	ท่านมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งออกจากกัน	1.35	0.53	ต่ำ
14	ท่านมีการคัดแยกประเภท หลอดนื้อนอน กระจ้ออง สเปรย์ ถ่าน ไฟฉาย ก่อนนำไปทิ้งร่วมกับมูลฝอย อื่นทราย	2.11	0.72	ปานกลาง
	การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนไปใช้ประโยชน์	1.86	0.36	ปานกลาง
15	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการเผา	2.69	0.62	สูง
16	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้ง ลงในถังขยะที่เทศบาลจัดเตรียมให้ตามจุดต่างๆ	2.58	0.55	สูง
17	ถ้าท่านจะทิ้งขยะเปียก ท่านจะมีภาชนะรองรับเสมอ	2.84	0.39	สูง
18	ท่านซื้อสินค้าชนิดเติมแบบถุงพลาสติกมาใช้ แทนการซื้อสินค้าแบบขวด เช่น น้ำยาปรับผ้านุ่ม ทำให้สามารถลดรายจ่ายได้	2.65	0.53	สูง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

อันดับที่	พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
19	เมื่อท่านมีเศษขยะในมือ ท่านจะเก็บไว้ก่อน ถ้าไม่พบถังขยะอยู่ใกล้ และเมื่อพบถังขยะ ท่านจึงทิ้งลงถังขยะให้ถูกต้อง	1.24	0.61	ต่ำ
20	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้ง ในพื้นที่รกร้าง หรือพื้นที่ว่างเปล่า	1.16	0.44	ต่ำ
	การกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน	2.19	0.20	ปานกลาง
	รวม	1.87	0.19	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนจำแนกเป็นรายชื่อประชาชนมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง 6 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง ถ้าท่านจะทิ้งขยะเปียก ท่านจะมีภาชนะรองรับเสมอ ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการเผา ท่านซื้อสินค้าชนิดเติมแบบถุงพลาสติกมาใช้ แทนการซื้อสินค้าแบบขวด เช่น น้ำยาปรับผ้านุ่ม ทำให้สามารถลดรายจ่ายได้ ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการฝังลงดิน ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้งลงในถังขยะที่เทศบาลจัดเตรียมให้ตามจุดต่างๆ ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการฝังลงดิน ท่านใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้า เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม ($\bar{X}$ = 2.84, 2.69, 2.65, 2.58, 2.58, 2.48 ตามลำดับ) ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เช่น ท่านมีการคัดแยกประเภท หลอดนื้อนอน กระจังสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ก่อนนำไปทิ้งร่วมกับมูลฝอยอันตราย ($\bar{X}$ =2.11) ท่านนำวัสดุที่ยังใช้ได้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของใหม่ เช่น นำถุงนมมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ นำกล่องนมมาประดิษฐ์เป็นหมวก เป็นต้น ($\bar{X}$ =2.09) และระดับต่ำ 9 ข้อ โดยข้อที่ประชาชนมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยที่สุด คือ ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้งในพื้นที่รกร้าง หรือพื้นที่ว่างเปล่า ($\bar{X}$ =1.16) และเมื่อท่านมีเศษขยะในมือ ท่านจะเก็บไว้ก่อน ถ้าไม่พบถังขยะอยู่ใกล้ และเมื่อพบถังขยะท่านจึงทิ้งลงถังขยะให้ถูกต้อง ($\bar{X}$ =1.24)

และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแยกรายด้านของพฤติกรรม พบว่าพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนระดับพฤติกรรมสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.19 (SD=0.20) และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ระดับพฤติกรรมต่ำที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงเท่ากับ 1.55 (SD=0.31)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ในครัวเรือน (ภาพรวม)

ระดับพฤติกรรม	เกณฑ์ของระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (N=150)
สูง	(47 – 60คะแนน)	9	1.9
ปานกลาง	(34 – 46คะแนน)	396	84.1
ต่ำ	(20 – 33 คะแนน)	66	14.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.1 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 14.0 และ น้อยที่สุด ร้อยละ 1.9 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพศ การศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพในชุมชน
กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ตัวแปร	ระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน		$\chi^2 /$ Fisher's	df	p
	ต่ำ	ปานกลาง-สูง			
	เพศ				
ชาย	24 (36.4)	144 (35.6)	0.001	1	1.00
หญิง	42 (63.6)	261 (64.4)			
การศึกษาสูงสุด					
ไม่ได้เรียน-ประถมศึกษาปีที่ 6	36 (54.5)	228 (56.3)	3.967	2	0.138
มัธยมศึกษาตอนต้น	24 (36.4)	109 (26.9)			
มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า	6 (9.1)	68 (16.8)			

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับพฤติกรรม		$\chi^2 /$ Fisher's	df	p
	การจัดการขยะมูลฝอย				
	ในครัวเรือน	ปานกลาง-สูง			
อาชีพ	ต่ำ	ปานกลาง-สูง			
ไม่ได้ทำงาน	9 (13.6)	60 (14.8)	3.833	3	0.273
ค้าขาย	21 (31.8)	86 (21.2)			
รับจ้าง	28 (42.5)	191 (47.2)			
อาชีพอื่นๆ	8 (12.1)	68 (16.8)			
สถานภาพในชุมชน					
กรรมการชุมชน ผู้นำชุมชน	3 (4.5)	30 (7.4)	-	-	0.062
อาสาสมัครสาธารณสุข					
ประชาชนทั่วไป	63 (95.5)	375 (92.6)			

ตารางที่ 4.6 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ กับระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่าตัวแปร เพศ การศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยพบว่า ตัวแปรเพศหญิงมีส่วนพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนปานกลางถึงสูง สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.4 และเพศชายมีส่วนพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.4 ตัวแปรการศึกษาสูงสุด ไม่ได้เรียนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีส่วนพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนปานกลางถึงสูงที่สุด รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 56.3 26.9 และ 16.8 ตามลำดับ ตัวแปรอาชีพ รับจ้าง มีส่วนพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนปานกลางถึงสูง คิดเป็นร้อยละ 47.2 และตัวแปร สถานภาพในชุมชน ประชาชนทั่วไป มีส่วนพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนปานกลางถึงสูง คิดเป็นร้อยละ 92.6

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน กับระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_s)	p-value
อายุ	-0.22	0.628
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.33	0.473
ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน	-0.022	0.635
ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	0.172	<0.001**

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับก่อนข้างต่ำ มีค่าเท่ากับ 0.172 และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p < 0.001$) กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนตัวแปรอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์

บทที่ 5

สรุปการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของชุมชนดอนสองและชุมชนดอนสาม หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ที่มีบทบาทหลักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คนทั้งหมด 471 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แบบวัดพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ แบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20 – 0.80 และอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.20-1.00 ส่วนแบบวัดพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ใช้การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีอัลฟาของคอนบาช มีค่าเท่ากับ 0.730 และ 0.767 ตามลำดับ เก็บรวบรวมโดยข้อมูลการแจกแบบสอบถามใช้เวลา 10 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของคุณค่าทั่วไป ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ จำนวนร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับในส่วนของการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ใช้ Chi-square test สำหรับตัวแปรอิสระ เพศ การศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพในชุมชน และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient) สำหรับตัวแปรอิสระอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เนื่องจากการกระจายของข้อมูลไม่เป็นโค้งปกติ แทนค่าความสัมพันธ์ด้วยสัญลักษณ์ r_s

ด้านความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ประชากรที่ศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 50.1 มีความรู้ในระดับปานกลาง รองลงมา มีความรู้ในระดับดี ร้อยละ 39.1 และระดับน้อยร้อยละ 10.8 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีระดับความรู้อยู่ในระดับดี 11 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยการตอบถูกต้องสูงสุด คือ การนำปิ่นโตใส่อาหารแทนถุงพลาสติก สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปกำจัด การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 0.99, 0.94, 0.94$) และข้อที่ประชาชนมีความรู้น้อยที่สุด คือ ห่อลูกอม ซองมาม่า โฟมเป็นอาหาร เป็นขยะที่มีประโยชน์ทั้งหมด ($\bar{X} = 0.10$)

ด้านพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.1 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 14.0 และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.9 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า การนำปิ่นโตใส่อาหารแทนถุงพลาสติก สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปกำจัด การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 0.99, 0.94, 0.94$)

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.1932 และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.5533

เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ กับระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า ตัวแปร เพศ การศึกษาสูงสุด อาชีพ สถานภาพในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับก่อนข้างต่ำ ($R_s=0.172$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$) กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของชุมชนดอนสองและชุมชนดอนสาม หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร สามารถอภิปรายผลแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ที่มีบทบาทหลักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของชุมชนดอนสองและชุมชนดอนสาม หมู่ที่ 9 เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร สรุปได้ดังนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.3 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 23.1 จบการศึกษา ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 53.3 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 5,001 -10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 51.0 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 31.8 และสถานภาพในชุมชน เป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 93.0

2.2 ด้านความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน กลุ่มประชากรที่ศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีความรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของเอกรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ที่ได้ศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษามีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายชื้อก็พบว่า ประชาชนยังตอบผิดเกี่ยวกับประชาชนเข้าใจว่า ห่อลูกอม ซองมามา โฟมเปื้อนอาหาร เป็นขยะที่มีประโยชน์ทั้งหมด ซึ่งความรู้ที่ถูกต้องคือ ห่อลูกอม ซองมามา โฟมเปื้อนอาหาร เป็นขยะที่ย่อยสลายยาก ไม่มีประโยชน์ทั้งหมด และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และประชาชนเข้าใจว่า ห่อลูกอม ซองผงซักฟอก กระป๋องกาแฟ เป็นขยะที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ทั้งหมด ซึ่งความรู้ที่ถูกต้องคือ กระป๋องกาแฟ เป็นขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่สามารถนำกลับไป Recycle แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ไม่ต้องทำลายโดยเปล่าประโยชน์ โดยประชาชนสามารถคัดแยกขยะประเภทนี้ เพื่อขายเป็นการเพิ่มรายได้ ผู้เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับชนิด ประเภทของขยะมูลฝอย เพื่อที่จะนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของ พบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง มีเพียง 2 ข้อ คือประชาชนนำวัสดุที่ยังใช้ได้มาประดิษฐ์เป็น สิ่งของใหม่ เช่น นำถุงนมมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ นำกล่องนมมาประดิษฐ์เป็นหมวก และได้คัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีถึง 13 ข้อ โดยข้อที่มีพฤติกรรมต่ำที่สุดคือ ประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้งในพื้นที่กร้าง หรือพื้นที่ว่างเปล่า เป็นต้น จึงส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานด้านสาธารณสุขในชุมชนนี้ พบก่อนดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่

ประกอบอาชีพรับจ้างโดยเดินทางไปทำงานภายนอกชุมชน เมื่อถึงเวลาเลิกงานก็จะมีการซื้ออาหารซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันเข้าสู่ชุมชน โดยเฉลี่ยจะมีการนำถุงพลาสติกเข้าสู่ชุมชน ประกอบกับระบบการจัดเก็บขยะจากท้องถิ่น มีถังขยะรองรับตามจุดต่างๆ เพียงจุดละ 1-2 ถัง โดยไม่มีการแยกประเภทของถังขยะให้ประชาชน แต่ส่วนมากประชาชนมักจะนำขยะประเภทเศษอาหาร และขยะที่นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ ใส่ถุงพลาสติกไปโยนทิ้งลงแม่น้ำ มีการเผาขยะบริเวณบ้าน และมีประชาชนบางส่วนนำขยะใส่ถุงเพื่อนำไปทิ้งในถังขยะ โดยไม่มีการคัดแยกประเภทของขยะ ซึ่งสอดคล้องกับ การวิจัยของ ชงชัย ทองทวี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม ปัญหาที่พบคือ ปัญหากลิ่นเหม็นของกองขยะปัญหาแมลงวันและสัตว์นำโรคนิดต่าง ๆ ปัญหาวันจากการเผาขยะมูลฝอย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีความเห็นร่วมกันว่าควรร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

2.4 จากการศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

พบว่า ด้านอาชีพของประชาชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งอธิบายได้ว่า เพราะประชาชนที่มีหน้าที่หลักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่ เป็นอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่ำและไม่สม่ำเสมอต้องไปทำงานล่วงเวลานอกบ้าน หรือมีเวลาการทำงานที่ไม่แน่นอน จึงไม่ได้สนใจที่จะจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยวิธีการที่ถูกต้องซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ วรพล ภูภักดี (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบึงวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า อาชีพหลักของครัวเรือน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เพราะประชาชนจะมีอาชีพใดก็ตามจะต้องมีการอุปโภค บริโภคและใช้ทรัพยากรต่างๆ ภายในครัวเรือนอยู่แล้ว และจะต้องมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่โดยพื้นฐานของประชาชนอยู่แล้วในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนเอง

2.5 จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลคงจะกล่าวต่อไปนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

2.5.1 เพศ เพศแตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า เพศที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะ สอดคล้องกับ วลัยพร สกุลทอง (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า เพศที่ต่างกันมีพฤติกรรมจัดการ

ขยะมูลของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

2.5.2 อายุ การศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของเอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553) พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทน์จ้าว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุ การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่แตกต่างกัน และงานวิจัยของพิชญานาม พิมพ์ (2558) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตชุมชนริมฝั่งน้ำต่อพฤติกรรมกรปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีน พบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษา มีผลต่อพฤติกรรมกรปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาสูง ได้รับความรู้จากสถาบันการศึกษา ซึ่งถ่ายทอดความรู้จากบุคคลอย่างเป็นระบบ นำมาซึ่งการเรียนรู้ อย่างถูกต้องส่งผลให้มีการคำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.5.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรจัดการขยะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า การที่แต่ละบุคคลมีรายได้ที่ต่างกัน ย่อมทำให้ความสามารถในการใช้จ่ายใช้สอยแตกต่างกัน รวมทั้งเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีรายได้ ต่างกันจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิตที่ต่างกัน และอาจจะเนื่อง ด้วยความเคยชิน ความมั่งง่าย ความกระตือรือร้น และความเร่งรีบในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ดังนั้น จึงทำให้รายได้ที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรจัดการขยะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของวลัยพร สุกุลทอง (2550) พบว่า รายได้ในครัวเรือนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมกรจัดการขยะ ไม่แตกต่างกัน

2.5.4 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งตรงกันข้ามกับ พิชญานาม พิมพ์ (2558) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของวิถีชีวิต ชุมชนริมฝั่งน้ำต่อพฤติกรรมกรปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีน พบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อพฤติกรรม การปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ กลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่อาศัยมาแต่กำเนิดมีพฤติกรรมกรปล่อยของเสีย อยู่ในระดับที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาจากที่อื่น แสดงว่าปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยมีผลต่อพฤติกรรมกรปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำท่าจีน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติอาจเพราะประชาชน ที่อยู่มาแต่กำเนิดมีความผูกพัน ซึ่งได้เคยพึงพิงใช้ประโยชน์ จากแม่น้ำจึงทำให้เกิดความหวงแหนแม่น้ำท่าจีนมากกว่ากลุ่มที่ย้าย มาอยู่ใหม่ที่ไม่มี ความผูกพันกับ แม่น้ำมากนัก จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยมาแต่กำเนิดมีพฤติกรรมกรปล่อยของเสียอยู่ในระดับ ที่ดีกว่า

2.5.5 สถานภาพในชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน อธิบายได้ว่าสถานภาพทางสังคมที่ ต่างกันไม่ใช่เกณฑ์วัดพฤติกรรมกรจัดการขยะมูลฝอย

ในครัวเรือนแต่อย่างใด อาจเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมที่เป็นประชาชนทั่วถึงร้อยละ 93 ทำให้ผลทางสถิติที่ได้ยังไม่ สามารถเปรียบเทียบในระดับนัยสำคัญได้

2.5.6 ความรู้เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน คือระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นตรงกับแนวคิดของครอนบัค (Cronbach 1970 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่สรุปว่าความรู้คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟังการคิด หรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ซึ่งความรู้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับระดับการเรียนรู้ ว่าอยู่ในระดับใด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรนำการศึกษาครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนและดำเนินการให้สุขศึกษา โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้ประชาชนมีการปฏิบัติตนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนให้ถูกต้อง

3.1.2 จากการศึกษาแม้ว่าประชาชนจะมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับปานกลาง แต่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องก็ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนให้ถูกต้องในส่วนที่ประชาชนยังเข้าใจไม่ถูกต้อง

3.1.3 จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีการจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง วิธีแก้ไขปัญหาคือควรเน้นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนเกิดทัศนคติและการปฏิบัติตนในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่ถูกต้องและรู้ถึงโทษที่เกิดจากขยะ

3.2 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะเรื่องความรู้และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนเท่านั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการส่งเสริมความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในสถานที่อื่นในชุมชน เช่น สถานที่ทำงาน เพื่อสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2.2 ควรทำวิจัยแบบเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่ถูกต้อง ให้ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

3.2.3 ควรศึกษาต่อเนื่องถึงการพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล ปากน้ำชุมพร ซึ่งเป็นการประเมินตนเองจะทำให้ทราบวิธีการจัดการ ประสิทธิภาพ และปัญหาอุปสรรค ในการจัดการขยะมูลฝอยอันส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพ ต่อไป

3.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร *จัดเตรียม* ภาชนะรองรับขยะแยกประเภทไว้สำหรับ ประชาชนในพื้นที่ และมีกิจกรรมมีการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในพื้นที่ เช่น ทำให้มีการประกวด การมอบรางวัล การมอบใบประกาศเกียรติคุณสำหรับครัวเรือนที่จัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนได้ ถูกต้อง อันจะส่งผลดีต่อชุมชนต่อไป

3.2.5 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนมากขึ้น โดยเน้นให้ประชาชนเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน เพราะประชาชนเป็นผู้ผลิตและได้รับผลกระทบโดยตรง ไม่ควรปล่อยให้เป็นที่ของหน่วยงานเพียงฝ่ายเดียว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2551). *แนวทางการลดคัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ
- _____. (2559). *รายงานผลการติดตามและประเมินสมรรถนะระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสิ่งแวดล้อม.
- กัญญานัฐ กระทง. (2553). *ความคิดเห็นและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ธงชัย ทองศรี. (2553). *สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. (งานนิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ขอนแก่น.
- ชนกฤต บวกขุดทด. (2553). *การศึกษารูปแบบการจัดการการจัดเก็บขยะชุมชน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบล โนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา*. (งานนิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร. (2559). *รายงานการจัดการขยะเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร*. จังหวัดชุมพร: กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม.
- _____. (2559). *แผนปฏิบัติงานเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร*. จังหวัดชุมพร: สำนักปลัด.
- พิภัทร แสงสินธุสร. (2550). *พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต*. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ยศภัทร ยศสูงเนิน และคณะ. (2558). *การศึกษากิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเทศบาลตำบล โคกกรวด*. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.
- วัลย์พร สกุลพอง. (2551). *พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง*. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- วิภาเพ็ญ เจียสกุล. (2556). *พฤติกรรมกรรมการมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุกัญญา พุทธแดง. (2559, 20 มีนาคม). ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร [บทสัมภาษณ์].
- เอกนรินทร์ กลิ่นหอม. (2553). *การศึกษาความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทน์จ้าว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน หมู่ที่ 9
เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมคำลงในช่องว่างหรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ( ) ให้ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

- ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ( ) 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ ( ) 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช
( ) 2. ประถมศึกษา ( ) 5. อนุปริญญา/ปวส
( ) 3. มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) 6. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

- ( ) 1. ไม่ได้ประกอบอาชีพ ( ) 5. ทำประมง
( ) 2. ค้าขาย ( ) 6. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
( ) 3. ทำสวน ( ) 7. อื่นๆ ระบุ.....
( ) 4. รับจ้าง

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ..... บาท

6 ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มา ..... ปี

7. สถานภาพในชุมชน

- ( ) 1. ผู้นำชุมชน ( ) 4. ประชาชนทั่วไป
( ) 2. กรรมการชุมชน ( ) 5. อื่นๆ ระบุ.....
( ) 3. อ.ส.ม.

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ท่านเลือก

ใช่ หมายถึง เมื่อท่านเห็นว่าเนื้อหาถูกต้องตรงกับความเข้าใจของท่าน

ไม่ใช่ หมายถึง เมื่อท่านเห็นว่าเนื้อหาไม่ถูกต้องตรงกับความเข้าใจของท่าน

ข้อ	ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	ระดับความรู้	
		ใช่	ไม่ใช่
1.	ขยะหมายถึง สิ่งของจากการเหลือใช้ทุกชนิด ไม่สามารถลดปริมาณได้		
2.	การนำปิ่นโตใส่อาหารแทนถุงพลาสติก สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้		
3.	ถ้านำถุงผ้าไปใส่สินค้าแทนถุงพลาสติกจากร้านค้า จะไม่ทำให้ปริมาณขยะลดลง		
4.	การเลือกซื้อสินค้าที่ห่อหุ้มหลายชั้น ช่วยลดปริมาณขยะในครัวเรือนได้		
5.	การเลือกซื้อสินค้าที่ใช้ได้นาน จะช่วยลดปริมาณขยะในครัวเรือนได้		
6.	เปลือกผลไม้ ขวดแก้ว กระจังพ่นยาง เป็นขยะประเภทเดียวกัน		
7.	การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์		
8.	การคัดแยกขยะแต่ละประเภท จะทำให้ง่ายต่อการนำไปกำจัด		
9.	การคัดแยกประเภทของขวดพลาสติก ใสกับขุ่น เมื่อท่านขาย จะได้เงินมากกว่าการไม่คัดแยก		
10.	ขยะทุกชนิดที่เกิดจากการใช้สอยในครัวเรือน จำเป็นที่จะต้องคัดแยกอย่างถูกวิธี		
11.	เศษข้าว เปลือกผลไม้ ขวดแก้วที่เปียกน้ำ คือ ขยะเปียกทั้งหมด		
12.	ห่อลูกอม ซองผงซักฟอก กระจังกาแฟ เป็นขยะที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ทั้งหมด		
13.	ห่อลูกอม ซองมาม่า โฟมเป็นอาหาร เป็นขยะที่มีประโยชน์ทั้งหมด		
14.	การเศษอาหารรีไซเคิลตามพื้นเพื่อให้สัตว์เลี้ยงของท่านกิน เป็นวิธีกำจัดขยะเปียกที่เหมาะสม		
15.	การเผาขยะบริเวณบ้าน เป็นวิธีการกำจัดขยะที่เหมาะสม		

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน (ต่อ)

ข้อ	ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	ระดับความรู้	
		ใช่	ไม่ใช่
16.	กล่องโฟมสามารถเผาได้ ไม่ทำให้อากาศเสีย		
17.	การนำกระป๋องฟอยล์ที่ใช้หมดแล้ว ไปทิ้งลงแม่น้ำ เป็นวิธีการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าตรงกับความรู้สึกรของท่านมากที่สุด โดยเลือกคำตอบตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ประจำ หมายถึง ท่านปฏิบัติเป็นประจำ

นานๆ ครั้ง หมายถึง ท่านปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง

ไม่เคยเลย หมายถึง ท่านไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อ	พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	ระดับพฤติกรรม		
		ประจำ	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ท่านเลือกซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ใหญ่กว่า			
2	ท่านเลือกซื้อและใช้สินค้าที่ออกแบบมาเพื่อใช้ได้หลายครั้ง			
3	ท่านใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้า เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม			
4	ท่านซื้อสินค้าชนิดเดิมแบบถุงพลาสติกมาใช้แทนการซื้อสินค้าแบบขวด เช่น น้ำยาปรับผ้านุ่ม ทำให้สามารถลดรายจ่ายได้			
5	ท่านบอกกล่าวให้สมาชิกภายในบ้านให้ใช้สินค้าที่เกิดขยะน้อยที่สุด			
6	ท่านคัดแยกเศษอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น เลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น			
7	ท่านมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งออกจากกัน			

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	ระดับพฤติกรรม		
		ประจำ	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
8	ท่านมีการคัดแยกประเภท หลอดนียอน กระป๋องสเปรย์ ถ่านไฟฉาย ก่อนนำไปทิ้งรวมกับมูลฝอยอันตราย			
9	ถ้าท่านจะทิ้งขยะเปียก ท่านจะมีภาชนะรองรับเสมอ			
10	ท่านการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้			
11	ท่านนำวัสดุที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ใหม่ เช่น ขวดแก้ว กล่องกระดาษ กล่องพลาสติก เป็นต้น			
12	ท่านนำวัสดุที่ยังใช้ได้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของใหม่ เช่น นำถุงนม มาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ นำกล่องนมมาประดิษฐ์เป็นหมวก เป็นต้น			
13	ท่านใช้ซ้ำ ถ้าสิ่งของนั้นสามารถนำกลับมาใช้ได้ ในลักษณะเดิม เช่น ถุงหิ้วที่ยังมีสภาพดี			
14	ท่านนำสิ่งของไม่ใช้แล้วไปบริจาคให้คนอื่น			
15	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการเผา			
16	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการทิ้งลงแหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ทะเล			
17	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้งในพื้นที่ รกร้าง หรือพื้นที่ว่างเปล่า			
18	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการฝังลงดิน			
19	ท่านกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยการนำไปทิ้งลงในถังขยะ ที่เทศบาลจัดเตรียมให้ตามจุดต่างๆ			
20	เมื่อท่านมีเศษขยะในมือ ท่านจะเก็บไว้ก่อน ถ้าไม่พบพบถังขยะ อยู่ใกล้ และเมื่อพบถังขยะท่านจึงทิ้งลงถังขยะให้ถูกต้อง			

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวทิฏฐานูรี พาโอภาส
วัน เดือน ปีเกิด	14 กันยายน 2525
สถานที่เกิด	อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
ประวัติการศึกษา	พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลปากน้ำชุมพร จังหวัดชุมพร
ตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

